

Susanna Rantanen

KUOLEMA PUKEE HÄNTÄ:
NAISTEN
GOOTTIVAATEMALLISTON
TOTEUTUS

Opinnäytetyö
Muotoilu

Marraskuu 2012

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences	Opinnäytetyön päivämäärä 27.11.2012
Tekijä(t) Rantanen Susanna	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Muotoilu Vaatetus suunnittelu
Nimeke Kuolema pukee häntä: naisten goottivaatemalliston toteutus	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyöni aiheena oli suunnitella 1800-lukuhenkkinen naisten goottivaatemallisto ja kokeilla sen kaupallisuutta. Koemyynti suoritettiin huuto.net palvelun kautta.</p> <p>Tavoitteenani oli suunnitella mallistostani mahdollisimman uniikki ja kokeilla sen kaupallisuutta. Kohderyhmänä toimivat goottialakulttuurin edustajat eli gootit. Suunnitteluprosessin tueksi valitsin Jane M. Lambin ja M. Jo Kallalin (1992) FEA-mallin, joka perustuu käyttäjälähtöiseen suunnittelutyöhön ja soveltuu omaan suunnitteluprosessiin hyvin tarkasti rajatun kohderyhmäni ansiosta. Mallistoni inspiraation lähtökohtana ovat goottialakulttuuri sekä 1800-luvun pukeutuminen, joita tutkin työssäni. Lähdin ideoimaan mallistoani keräämällä itseäni inspiroivia kuvia, jotka toimisivat luonnostelun pohjalla. Suunnittelu lähti liikkeelle piirtämällä luonnoksia, joista lopulta löytyivät valitut mallit.</p> <p>Valmis mallistoni sisältää kolme erilaista asukokonaisuutta: korkeavyötäröllinen hame ja pitsinen pusero, muunneltavat korsetti sekä hame, pitkä kaksiosainen hame ja raidallinen korsetti. Kuvautin valmiit vaatteet itseni päällä ja tein malleista viivapiirroksia joista vaatteiden yksityiskohdat tulevat esille selkeämmin. Arvioinnin olen suorittanut peilaamalla työtäni FEA-malliin.</p>	
Asiasanat (avainsanat) Fea-malli, vaatetus suunnittelu, blogit, goottikulttuuri	
Sivumäärä 59s.	Kieli Suomi
URN	
Huomautus (huomautukset liitteistä)	
Ohjaavan opettajan nimi Satu Kivimäki Ilona Kauppi	Opinnäytetyön toimeksiantaja

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis 27.11.2012	
Author(s) Susanna Rantanen		Degree programme and option Degree Programme in Design	
Name of the bachelor's thesis Death Becomes Her - Designing Goth Clothing Collection for Women			
Abstract <p>The purpose of my thesis was to design a women's goth-style clothing collection inspired by the 19th century and to test its commercial potential. The test sales were made via Huuto.net Internet auction service.</p> <p>The aim was to design as unique a collection as possible and to test its success commercially. The target group is the followers of the goth subculture. In the design process I utilized the design process model called FEA, created by Jane M. Lamb and M. Jo Kallal (1992) which is based on the design of user-oriented garments. It is suitable for my own design process because of the narrowly-defined target group. The starting point and inspiration for my collection are the goth subculture and the fashion of the 19th century which I studied for my project. The ideas for the collection were gathered from a set of pictures that inspired me and helped me get on with the sketching. The design process was initiated by drawing the sketches of which I chose the final models.</p> <p>The finished collection includes three different ensembles: the high-waist skirt and the lace blouse, the variable corset and the skirt, the long two-piece skirt and the striped corset. I had photographs taken of me wearing the garments and I produced line drawings to better highlight the details of the models. I evaluated the project by reflecting the results with the FEA model.</p>			
Subject headings, (keywords) FEA model, fashion design, blogs, goth culture			
Pages 59	Language Finnish	URN	
Remarks, notes on appendices			
Tutor Satu Kivimäki Ilona Kauppi		Bachelor's thesis assigned by	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	FEA-MALLI	1
3	INSPIRAATION LÄHTÖKOHDAT	2
3.1	He, joita kuolema pukee	3
3.2	Eläväkuollut alakulttuuri	8
3.2.1	Avainsana gotiikka.....	9
3.2.2	Goottikulttuurin synty.....	11
3.3	Suunnittelun osa-alueet.....	18
3.3.1	Esteettisyys ja ilmaisevuus	18
3.3.2	Toimivuus	30
4	MALLISTON SUUNNITTELU	31
4.1	Ideointi.....	32
4.2	Luonnostelu	36
4.3	Mallien jatkokehittely.....	42
5	VALMIS MALLISTO	45
5.1	Mallit.....	45
5.2	Hinnoittelu ja myynti.....	50
6	ARVIOINTI	51
7	POHDINTA	53
	LÄHTEET	55

LIITE/LIITTEET

- 1 Yksisivuinen liite
- 2 Monisivuinen liite

1 JOHDANTO

Opinnäytteeni aihe on kypsynyt mielessäni jo opintojen alusta alkaen. Olen pitkään haaveillut omasta tuotemerkestä ja oman malliston suunnittelusta, joten tulin siihen tulokseen, että opinnäytetyö tarjoaa tähän hyvät puitteet. Toimin työssäni omana toimiksiantajanani ja se sopii minulle hyvin, sillä pidän paljon itsenäisestä työskentelystä enkä halua olla riippuvainen ulkopuolisen mallistolle asettamista rajoituksista.

Mallistoni kohderyhmä ovat goottialakulttuurin edustajat, joiden kulttuuriin perehdyn. Aiheeksi valitsin itseäni kiinnostavan goottikulttuurin, joka toimii naisten mallistoni lähtökohtana. Tavoitteeni on kuitenkin luoda mallistostani mahdollisimman uniikki, joten päätin ottaa siihen vaikutteita myös täysin toisenlaisesta kulttuurista. Täten valitsin toiseksi inspiraation lähteeksi 1800-luvun muodin, johon perehdyn työssäni tarkemmin.

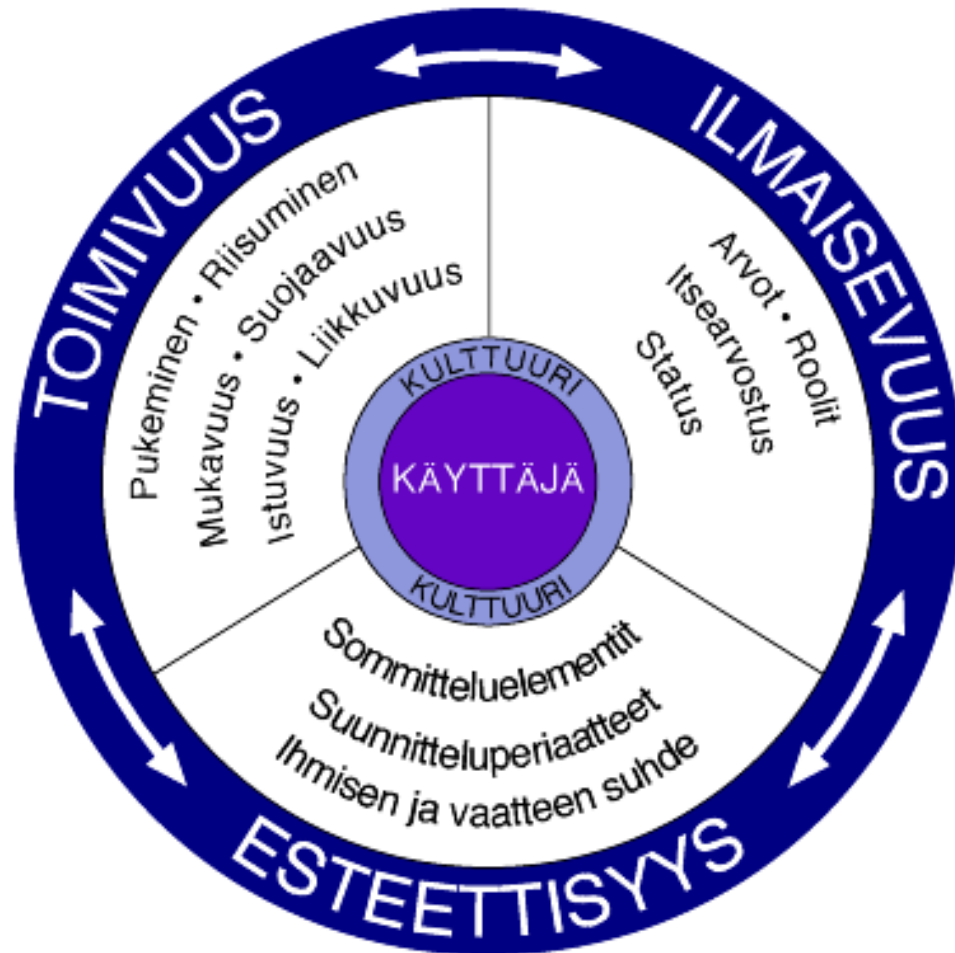
Opinnäytetyön tavoitteena on luoda mahdollisimman uniikki, 1800-lukuhenkkinen goottivaatemallisto naisille ja kokeilla malliston kaupallisuutta myymällä protomalleja internetissä.

Suunnitteluprosessin tueksi valitsin työhöni Jane M. Lambin ja M. Jo Kallalin (1992) FEA-mallin, joka perustuu käyttäjälähtöiseen suunnittelutyöhön ja soveltuu mielestäni hyvin käytettäväksi omassa työssäni selkeästi rajatun kohderyhmän ja siihen liittyvän kulttuurin vuoksi.

2 FEA-MALLI

Fea-mallin keskellä sijaitsee käyttäjä, joka toimii lähtökohtana suunnittelulle (Kuvio 1). Ennen kuin suunnittelija voi eritellä kuluttajan tarpeita, on hänen määriteltävä käyttäjän profiili esimerkiksi kiinnittämällä huomiota käyttäjän harrastuksiin, mielenkiinnonkohteisiin ja fyysisiin ominaisuuksiin. Kun kohteen eli käyttäjän ominaisuudet on määriteltä, on helpompi lähteä selvittämään käyttäjän tarpeita ja haluja. Kohde voi olla joko yksittäinen henkilö tai ryhmä. (Lamb & Kallal 1992, 42–43.) Koska tässä työssä kohderyhmänä ovat goottialakulttuurin edustajat, kulttuurilla on merkittävä vaikutus vaatteeseen. Käyttäjän ja kulttuurin ympärillä sijaitsevat lisäksi kolme muuta

suunnitteluun vaikuttavaa elementtiä, jotka ovat toimivuus, ilmaisevuus ja esteettisyys (Lamb & Kallal 1992, 43).

KUVIO 1. FEA-malli (Kallal & Lamb 1992, 42, suomennos Koskennurmi-Sivonen 2002.)

3 INSPIRAATION LÄHTÖKOHDAT

Käyttäjän ympärillä sijaitsee kulttuuri, jossa käyttäjä elää. Nämä ovat luonnollisesti vuorovaikutuksessa toisiinsa. Kulttuurilla on suuri merkitys suunnittelijalle, sillä käyttäjä pitää kulttuuriaan hyväksyttävänä, joten suunnittelijan on oltava tietoinen arvoista, tavoista ja totumuksista, joita kulttuuri pitää sisällään. Lisäksi on otettava huomioon suunnitteluun vaikuttavat elementit toimivuus, ilmaisevuus ja esteettisyys. (Lamb & Kallal 1992, 43.) Minun projektissani tärkeimmiksi osa-alueiksi nousevat il-

maisevuus sekä esteettisyys, koska mallistolla pyritään ilmaisemaan kuulumista goottialakulttuuriin ja tämän lisäksi mallistoni tarkoitus on antaa esteettistä nautintoa.

3.1 He, joita kuolema pukee

”Synkkiä, mutteivät synkistelijöitä. Yhteiskunnallisia, mutteivät yhteiskunnallistuneita. Kauneuden palvojia, hedonisteja ja yksilöllisyyden tavoittelijoita” Näin Katariina Parhi (2004) kuvaili gootteja artikkelissaan Pohjoisen gootit. Voltin (2009, 105.) mukaan gootteja pidetään tavallisesti eräänlaisina pimeydessä vaeltajina, jotka leikittelevät vanhojen kauhuelokuvien tunnelmalla ja pukeutuvat vaistomaisesti mustaan. Synkällä estetiikalla verhottu ulkokuori sekä mielenkiinto mystiikkaa, yliluonnollisuutta ja kuolemaa kohtaan voivat luoda alakulttuuriin perehtymättömälle käsityksen masennuksen riuduttamasta kanssaihmisestä. Todellisuudessa gootit ovat iloista väkeä varustettuna ripauksella itseironiaa ja huumoria. Yhteiset mielenkiinnon kohteet yhdistävät alakulttuurin jäseniä säilyttäen kuitenkin yksilöllisyyden. Voltaire (2004, 2.) toteaa, että mielenkiinnon kohteita musiikin lisäksi ovat elokuvat, kirjallisuus ja taide. Yksinkertaisimmillaan gootin voisi määritellä: gootti on henkilö, joka on goottimusiikin fani. Mielestäni goottikulttuuri on nykyisin hyvin laajalle levinnyt ilmiö, joka tekee perinteisen gootin profiloinnista hankalaa. Itse määrittelen gootin hyvin pitkälle musiikin kautta, joka alun alkaen on ollut koko alakulttuurin perusta. Nykyaika on muovannut alakulttuuria yhä vain lähemmäksi pelkkää esteettistä liikettä, jossa oleellisinta on vain näyttää oikeanlaiselta. Goottikulttuurin edustajana olen huomannut tämän jakavan paljon mielipiteitä alakulttuurin sisällä ja synnyttävän ristiriitoja.

Oma tyyli on tavallisesti tärkeä osa goottiutta, mutta sitä ei pidä ottaa liian vakavasti. Goottityyli on hauskanpitoa, luovuutta ja oman persoonan esille tuomista, joka ottaa vapauden erottua yhteiskunnan valtavirran suosimasta kauneuskäsitteestä. Gootit haluavat tehdä pukeutumisesta elämyksen. Yksilöllisyyden tavoittelu on synnyttänyt lisää lukuisia uusia alakulttuurin sisäisiä tyyliuuntauksia 2000-luvulla, mikä on viimeistään onnistunut häivyttämään stereotyyppisen käsityksen goottityylistä. Goottityyli on tänä päivänä alati muuttuva ja moni-ilmeinen alakulttuuri. Uusia variaatioita syntyy jatkuvasti lisää, mikä tekee goottityylin määrittelystä monimutkaisempaa. (Voltti 2009, 105.)

Eräs tänä päivänä suosittu variaatio on cybergootit (kuva 1.), jotka edustavat niin sanotusti tulevaisuuden gootteja. Cybergoottien vaatetuksen pohjavärinä toimii usein musta ja tehosteväreinä kirkkaat neonvärit, mutta pelkät neonväritkään vaatetuksessa eivät ole harvinainen näky. Materiaaleina vaatteissa käytetään pitkälti pvc-muovia tai heijastavia kankaita. Jalkineina toimivat lisää pituutta antavat valtaisilla pohjilla varustetut saappaat. Cybergootit panostavat myös hiuksiin lisäämällä niihin värikkäitä hiuslisäkkeitä, jotka tekevät hiuksista tavallista muhkeamman näköiset. Kasvojen ja kehon koristelu lävistyksillä tai implanteilla on myös suosittua. Asusteina lentäjänlaseja muistuttava gogglesit ovat suosittuja ja joissakin tapauksissa saatetaan nähdä myös kaasunaamareita tai lääkärien käyttämiä maskeja, jotka tässä tapauksessa on valmistettu pvc:stä. Tyyli on osaltaan myös hyvin androgyyninen. (Steele 2008, 49,51.) Itse pidän tätä tyyliä inspiroivana. Koska haluaisin yhdistää tulevaan mallistoon modernia ja vanhaa, tarjoaa tämä goottityylin variaatio moderneja ratkaisuja.

KUVA 1. Cybergootti

Toinen suosittu alatyylit on gothabilly. Gothabilly tyyliin pukeutuvat yhdistelevät 50-luvun mustia vintage-vaatteita fetismielementteihin kuten korsetteihin ja revittyihin polvisukkiin (kuva 2). (Steele 2008, 51.) Mielestäni tämä tyyli on hyvin inspiroiva ja olen huomannut sen nostaneen suosiotaan viime aikoina. Tämä tyyli heijastaa varjoja myös historiasta kuten myös tuleva mallistoni. Näkisin tämän tyylin osana kohderyhmääni.

KUVA 2. Gothabilly vaikutteinen gootti

Japanista alkunsa saanut näyttävä gothic lolita-alatyyli kiinnitti nopeasti myös länsimaisten goottien huomion. Jo aiemmin Japanissa vallinnut suosittu lolita-tyyli pitää sisällään tyttömäisiä röyhelöitä ja runsaita hameita. Gothic lolita-tyyli eroaa alkuperäisestä lolita-tyylistä siten, että vaatteet ovat tavallisesti mustia ja sisältävät goottilaisia elementtejä kuten ristejä. Tyypillinen gothic lolita käyttää polvipituista röyhelöistä hametta, joka ottaa vaikutteita Englannin viktoriaaniselta aikakaudelta. Kokonaisuus viimeistellään koruilla, näyttävillä kengillä ja mahdollisesti silinterihatulla. Yksi tyylin tunnetuin kehittäjä ja monien esikuva on Malice Mizer-yhtyeen keulahahmo Mana (kuva 3). (Steele 2008, 54.) Tämä goottityylin variaatio jäljittelee historiallisia pukuja ja toimii myös täten osittain oman mallistoni kohderyhmänä.

KUVA 3. Gothic lolita

Omaa kohderyhmääni edustavat parhaiten romanttiset gootit, jotka ihannoivat vanhaa aikaa. Tämä myös näkyy pukeutumisessa (kuva 4). (Voltaire 2004. 4.)

KUVA 4. Menneisyyttä ihannoiva gootti

Kuten Vivian Westwood oli alkanut luoda uraansa vaatesuunnittelijana punk-liikkeen myötä, viehätti myös goottilaistyyli muutamaa suunnittelijaa, joista eräs oli David Edmund, joka loi uraansa suunnittelemalla t-paitoja sekä muita oheistuotteita tunnetulle goottien suosimalle klubille nimeltä Batcave sekä myös paikan vakioesiintyjälle Specimenille. Edmund kertoo Baddeleyn kirjassa halustaan kehittää uutta ja isompaa

muotia jo haihtuvan punktyylin tilalle. Batcave-clubin asiakaskunta muistutti alkujaan sekalaista seurakuntaa koostuen punkkareista, uusromantikoista ja uteliaista ohikulki-joista, mutta vähitellen paikka alkoi täyttyä kalmankalpeasta väestöstä (Kuva 5). (Baddeley 2006, 291 - 292.)

KUVA 5. Gootteja 80-luvun alussa

3.2 Eläväkuollut alakulttuuri

Fea-mallin mukaisesti kulttuuri ympäröi käyttäjää. Kulttuuri pitää sisällään arvoja ja tapoja, joita käyttäjä pitää hyväksyttävänä ja joiden pohjalle käyttäjä muodostaa elämäntapansa. (Lamb & Kallal 1992, 42.) Käsittelen tässä luvussa kohderyhmäni kulttuuria, sillä suunnittelijana minun on hyvin tärkeä kyetä ymmärtämään käyttäjän mielenkiinnonkohteita, jotta pystyn profiloimaan käyttäjän tarkemmin.

Käsitteellä alakulttuuri tarkoitetaan määriteltävissä olevaa yhteiskunnallista ryhmää, jonka tavat, normit, mieltymykset ja tarpeet poikkeavat valtavirrasta eli hallitsevasta kulttuurista. Tavallisesti alakulttuuria yhdistää jokin tietty vankka side, joka voi olla esimerkiksi musiikki, pukeutuminen tai aate. (Voltti 2009, 96.) Minun opinnäytteeni tarkastelee goottilakulttuuria, jossa käyttäjiä yhdistävänä tekijänä pidetään musiikkia sekä pukeutumista, jotka luovat käyttäjälleen jopa kokonaisen elämäntavan.

3.2.1 Avainsana gotiikka

Sanalla ”*goottilaisuus*” on lukuisia eri merkityksen tasoja, joten välttääkseni väärinymmärrykset, on kenties tarve valaista hieman tutkielmani avainsanaa ja termin alkuperää. Termien gotiikka tai goottilaisuus juuret johtavat pitkälle historiaan. Goottilaisuus ei ole vain termi kuvaamaan synkkää ja makaaberia kuvastoa hyödyntävää alakulttuuria tai erään aikakauden arkkitehtuurista suuntausta tai kirjallisuudenlajia. Vaikka useimmille meistä goottilaisuus tuo mieleen nuo mustakaapuiset pimeydessä vaeltavat kalpea kasvoiset aaveet tai Notre Damen taivasta kurkottelevat tornit, vie termin alkuperä meidät paljon pidemmälle Rooman valtakunnan ajalle. Alun alkaen termi goottilainen muodostui synonyymiksi barbaariselle ja gooteiksi kutsuttiin germaanista heimoa, joka valloitti läntisen Euroopan neljännellä vuosisadalla ja vaikutti pitkälti Rooman imperiumin tuhoon sekä uuden kuningaskunnan syntyyn. Tästä alkoi sotien ja raakuuksien täyttämä pimeä keskiaika, joka loi termille goottilaisuus hieman negatiivis sävyitteisen maineen. (Baddeley 2006, 10-11.) Nykyisellä goottikulttuurilla, jota tämä opinnäytetyö käsittelee, ei ole kuin nimellinen yhteys tähän muinaiseen kansaan, vaikka mielestäni jonkinlainen historiallinen jatkumo on havaittavissa goottikulttuuria inspiroivilla historiallisilla juurilla.

Termiä gotiikka on käytetty myös keskiajalla taiteessa ja arkkitehtuurissa valinneesta tyyliisuuntauksesta. Gotiikka tyyliisuuntana on inspiroinut monia alakulttuuriin liittyvien muusikoiden, elokuvantekijöiden ja taiteilijoiden luomisentarvetta ja näin luonut linkin historian ja goottilakulttuurin välille. Goottilaisen arkkitehtuurin keskeisessä asemassa valinneet korkeat suippokaarilla varustetut katedraalit, runsas kuvanveisto ja ikkunamaalaukset ovat luoneet monille elokuville goottilaisella maisemalla varustetun näyttämön (kuva 6). (Baddeley 2006,9.)

KUVA 6. Goottilaisen aikakauden groteskia kuvanveistoa. Notre Dame

1800-luvulla ihmiset alkoivat uudelleen tuntea viehätystä menneeseen aikaan, jolloin gotiikka ja keskiaika palasivat takaisin muotiin ja olivat omiaan luomaan uuden tyyli-kauden, joka historiassa tunnetaan romantiikan kautena. Romantiikka muodostui vastakohtaksi rationalismille ja vallitsevalle valistukselle ja ominaista kaudelle olivat yksilöllisyyden korostaminen sekä tunteelliset ei-rationaaliset ajatukset. Romantiikan ihminen halusi palata takaisin menneisyyteen ja kiinnostui uskonnoista, yliluonnollisuudesta, ja luonnosta löytääkseen reitin takaisin historiaan. Romantiikan ihminen loi gotiikalle uudennäköisen näkökulman, jonka ansiosta gotiikkaa alettiin liittää adjektiivihin, synkkä, outo ja eriskummallinen. (Baddeley 2006, 9 - 51.) Osaa romantiikan ajan kirjailijoista alkoi kiinnostaa ihmisen luonteen synkimmät salaisuudet, minkä seurauksena kirjallisuudessa alkoivat esiintyä oudot, groteskit ja salaperäiset aiheet. Tätä 1800-luvulla syntynyttä mystisiin seikkoihin perustuvaa kirjallisuuden lajia alettiin kutsua goottilaiseksi kirjallisuudenlajiksi, jossa terrori ja kauhu sekoittuivat mystisiksi koettuihin tapahtumiin. Tyypillinen hahmo goottilaisessa kirjallisuudessa oli vampyyri, jolle Bram Stoker teoksessaan Dracula onnistui luomaan ristiriitaisen ja epämääräisen maineen, joka myöhemmin on tullut esiin 1900-luvun kirjallisuudessa.

Muita goottilaisen kirjallisuuden tunnetuimpia kirjailijoita olivat Edgar Allan Poe sekä Mary Shelley. (Baddeley 2006, 79 - 114.) Kuten voidaan havaita, romantiikan aikakaudella on yhtäläisyyksiä goottialakulttuurin edustajien kanssa. Yksilöllisyyden korostaminen huomiota herättävällä pukeutumisella sekä viehtymyksen ilmaiseminen mennyttä aikaa kohtaan, pukeutumalla historiallisenhenkisiin asuihin on sangen ilmeistä. Monet gootit ovat myös ilmaisseet kiinnostuksensa yliluonnollisia asioita kohtaan ja adjektiivit synkkä, outo ja eriskummallinen liitetään useimpiin gootteihin. Inspiraation kannalta myös itseäni kiinnostavat tarinat liittyen Draculaan sekä romantiikan aikakausi.

3.2.2 Goottikulttuurin synty

Goottilainen alakulttuuri alkoi luoda jalansijaa Englannissa uuden musiikkityylin ansiosta 1970-luvun myöhäisellä puoliskolla punk-liikkeen haihtuessa hiljalleen osaksi historiaa. Tätä musiikkityyliä alettiin yleisesti kutsua goottirockiksi ja sen vakiintuneita kuuntelijoita gooteiksi. Gooteissa yhdistyivät uudenlainen synkkä tapa pukeutua sekä ennenkuulumaton tummanpuhuva musiikkityyli. Mustat sävelet ja tummanpuhuvat vaatteet ammensivat inspiraatiota goottilaisesta kirjallisuudesta ja elokuvista, joiden aiheet flirttailivat vampyyreiden, keskiajan uskonnollisen kuvaston ja romantisoitun viktoriaanisen aikakauden välillä. Alakulttuurin kukoistuskausi sijoittui varhaiselle 80-luvulle, jonka jälkeen yhteisö alkoi hiljalleen vaipua unholaan, vaikkakaan ei milloinkaan täysin kadonnut. Lähempänä vuosituhannen vaihdetta 1990-luvun lopulla alakulttuuri alkoi uudelleen merkittävästi herätä kuopastaan eläen tänä päivänä kaikessa monimuotoisuudessaan (kuva 7). (Steele 2008, 5 - 10.)

KUVA 7. Gootteja Wave gotik treffen tapahtumassa Saksassa 2011

Ennen virallista goottiskenen syntyä edeltävien vuosien vaihtoehtoista musiikkityyliä kutsuttiin termillä ”postpunk”. Tyypillistä tälle uuden linjan vaihtoehtomusiikille olivat eksoottisimmat soittimet, kosketinsoittimet, perkussio-instrumentit, jotka korvasivat perinteisen rockin bluespohjaiset basso- ja rumpukuviot ja yksittäiset kitarasoolot. Yhtyeille merkittävää oli ottaa vaikutteita myös rockin ulkopuolelta, joka oli omiaan luomaan uutta kuivankarheaa musiikkityyliä. Punk oli alkujaan riisunut rockmusiikin alkeellisempaan muutaman soinnun rakenteeseen lisäten esitykseen nopeutta sekä aggressiivisuutta. Postpunk vastaavasti perustui punkin kuivaan äänimaailmaan lisäten siihen kokeellisuutta tehden musiikista samalla taiteellisempaa ja monimuotoisempaa. (Baddeley 2006, 253 - 254.) Yksi merkittävä goottilaisaikakauden postpunk bändin titteliä kantanut synkkää estetiikkaa ja alakuloisia sanoituksia viljelevä yhtye oli Englannin Manchesterista kotoisin oleva Joy Division. Yhtyeen musiikillinen anti oli innovatiivisen omaperäistä, synkkää postmodernia rockia, jonka synkät sanoitukset kaajahtelivat ilmoille tanssiaskelten lomassa. Yhtyeen musiikkia on luonnehdittu myös termillä ”death disco” johtuen nimenomaan ristiriitaisesta vaikutelmasta, jonka alakuloinen sävellaji sanoituksineen sai aikaan yhdessä tanssilattian kanssa. Yhtyeen mustanpuhuvat sanoitukset koostuivat ihmismielen demoneista yliluonnollisen kauhun sijasta. Yhtye eteni legendaksi vain kahden studioalbumin perusteella bändin keula-

hahmon siirryttyä ajasta ikuisuuteen. (Baddeley 2006, 258 - 259.) Ensimmäiset goot-tibändit eivät juurikaan eronneet valtavirrasta pukeutumisen suhteen, vaan pukeutuivat hyvin tavanomaisesti t-paitoihin ja farkkuihin, jotka väritykseltään olivat tummia (kuva 8) (Scharf 2011, 142).

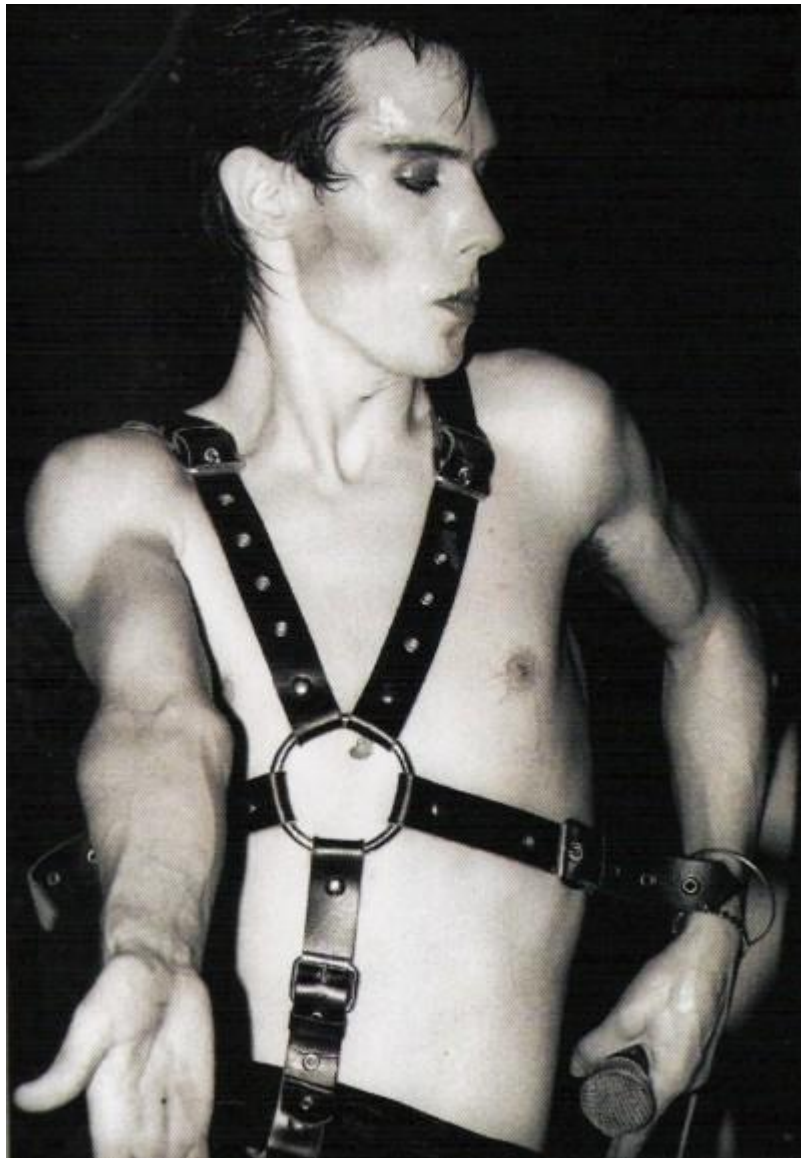

KUVA 8. Joy Division yhtyeen pukeutumista

Ensimmäisiä Englannissa virallisesti gootirockiksi leimattuja kokoonpanoja olivat muuntautumiskyvyillään punkin rippeistä irtautuneet postpunk-yhtyeet, kuten Bauhaus, Siouxsie & Banshees, The Cure, UK Decay ja Sisters of Mercy. Joissakin yhteyksissä Bauhausin debyyttiä ”Bela Lugosi’s Dead” (1979) on pidetty jopa gootirockin pioneerina saattaen johtua singlen päätyemisestä soimaan vampyyrielokuvassa *The Hunger*. (Steele 2008, 35.) Nämä yhtyeet sisällyttivät pukeutumiseensa teatraalisuutta nitomalla punk-henkisiin vaatteisiinsa lisää nahkaa ja fetishelementtejä, jotka *viestivät* aggressiivista ja shokeeraavaa viestiä (Scharf 2011, 142).

Bauhausin goottilaissävyinen estetiikka syntyi uskonsa menettäneen Murphyn melodramaattisen jumalanpilkkan sekoituessa syyllisyydentuntemuksiin ja ahdistukseen. Nimensä Bauhaus löysi taidetaustan omaavien jäsenten kautta saksalaisarkkitehdin Walter Gropiuksen vallankumouksellisesta muotoilutyylistä. Vaikka yhtye flirttaili

kuolema-aiheella saavuttaen näin melodramaattisen luonteensa, ei itsetuholla ollut kuitenkaan suurempaa roolia yhtyeen sisällä. (Baddeley 2006, 262.) Bauhausin keulahahmoa, haudantakaista estetiikkaa huokuvaa Peter Murphya on luonnehdittu myös 80-luvun miespuoliseksi goottityylin ikoniksi (kuva 9). Murphylle ominaista olivat osittain androgyyninen olemus maskuliinisella olemuksella varustettuna sekä poseeraus lavalla vahvasti meikattuna paljastavissa asuissa. Uusi alakulttuuri sekoitti sukupuoliroolit radikaalisti ulkonäöllisesti ja haalensi miesten ja naisten välisiä eroja. Ei ollut harvinaista törmätä kadulla vahvasti meikattuun mieheen tai maskuliinisuutta henkivään naiseen. (Baddeley 2006, 291.) Murphyn vampyyriä muistuttava ulkoasu ja bondage-tyyppiset ratkaisut kiehtovat makuani.

KUVA 9. Peter Murphy

Yksi tunnetuimpiin ja vaikutusvaltaisimpiin goottityylin edistäjiin kuulunut Siouxsie Sue tunnettiin 1970-luvun loppupuolella provosoivasta tyylistään, joka koostui vahvasta meikistä sekä androgyynisestä tavasta pukeutua (kuva 10). Tätä sukupuoletonta, hakaristiä kantavaa punkin arkkityttöä luonnosteltiin Sex Pistolsien Sid Viciousin naispuoliseksi vastineeksi. Myöhemmin lukuisten ulkonäkömuutoksien ansiosta Siouxsie onnistui luomaan lopullisen leiman goottitytön prototyypistä, johon kuuluivat pitkät vahvasti tupeeratut hiukset, kalman valkoinen iho, tumma silmämeikki ja vahvasti meikatut huulet. Meikki tuntui pukevan kasvoja kuin kasvoja, ja Siouxsie-klooneja alkoi kulkea kaduilla jopa jo ennen hänen musiikillisia saavutuksiaan. (Baddeley 2006, 287 - 289.)

KUVA 10. Siouxsie Sue

Suunnilleen samoihin aikoihin Lydia Lunch loi vastinetta Siouxsielle rapakon toisella puolella Yhdysvalloissa kuitenkin onnistumatta luomaan sellaista klooniaumaa, jonka Siouxsie oli onnistunut aikaansaamaan. Lunch tunnettiin poven paljastavista

pitsiasuistaan ja punatuista huulistaan, jotka olivat omiaan luomaan goottileiman maanalaiseen kulttuuriin (kuva 11). (Baddeley 2006, 289.)

KUVA 11. Lydia Lunch

Vuoteen 1982 mennessä goottilainen alakulttuuri eli täydessä kukassaan ja uusia yhtyeitä syntyi vauhdilla. Nimekkäimpiä näistä olivat: Alien Sex Fiend, Sex Gang Children, Fields of the Nephilim, Ministry, Dead Can Dance, the Mission sekä Mephisto Waltz. Samoihin aikoihin Yhdysvalloissa vaikuttamaan alkanut deathrock-ilmiö loi uusia kuoleman orkestereita, joista yksi vaikutusvaltaisempia oli Christian Death. Deathrock tyyli oli amerikkassa vaikuttanut ensimmäinen goottilaisuuden muoto, joka hiljalleen varasti jalansijaa New Yorkin punk-piireiltä (kuva 12). (Steele Valerie, 35-37.) Vaikka deathrockia ja goottirockia usein pidetään toistensa synonyymeinä eroavat ne toisistaan muutenkin kuin nimellisesti. Deathrock oli selvästi amerikkalaisempaa ja huokui enemmän perinteikästä rock'n'roll kulttuuria kuin Euroopassa vaikuttanut

vaihtoehtoinen goottityyli. Deathrock-yhtyeiden sanoitukset olivat kerronnallisesti roskakulttuuriin ja b-luokan elokuvaan pohjautuvia, kun taas vastaavasti Euroopan gootti-yhtyeiden sanoitukset inspiroituivat mykkäkauhuelokuvista kietoen okkultismin ympärilleen. (Baddeley 2006, 353 - 254) Deathrock on myös yksi minua inspiroiva tyyliuuntaus. Malliston suunnittelun kannalta se edustaa myös moderneja ratkaisuja ja eroaa täysin 1800-luvun puvuista. Itseäni kiinnostaisi yhdistellä täysin päinvastaisia elementtejä konservatiivisempiin pukuihin.

KUVA 12. Deathrock tyyliä edustava pariskunta

Sekä Siouxsie että Murphy edustivat omassa androgyynisessä ulkonäössään käsitystä 80-luvun goottityylistä, jonka olennainen piirre oli nimenomaan sukupuolirooli-

rajojen häipyminen. Tätä alkuperäistä muotoa goottityylistä on myöhemmin alettu kutsua myös ”old school” -tyyliksi. (Steele 2008, 48.)

3.3 Suunnittelun osa-alueet

Esteettisyys ja ilmaisevuus ovat kaksi FEA-mallista löytyvää suunnittelutyöhön vaikuttavaa elementtiä. Ilmaisevuudella pyritään tuomaan esille käyttäjän roolia, arvoja ja statusta. Esteettisyydellä pyritään vaikuttamaan ihmisen ja vaateen suhteeseen. Esteettisyys pitää sisällään elementtejä, joita käyttäjä pitää viehättävinä ja ilmaisevuudella näitä arvoja pyritään tuomaan esille. Kolmas suunnitteluun vaikuttava elementti on toimivuus. (Lamb & Kallal 1992, 43.) Koska mallistoni tuotteet on tarkoitettu ensisijaisesti käytettäväiksi vapaa-ajalla, ovat näistä ilmaisevuus ja esteettisyys selvästi vahvemmassa asemassa mallistoni suunnittelussa. Tämän malliston ensisijainen merkitys on kuitenkin viestiä käyttäjän maailmankuvaa ympäröivälle kulttuurille ja antaa esteettistä nautintoa. Tässä luvussa tarkastelen 1800-luvun pukeutumista, joka toimii mallistoni inspiraation lähteenä.

3.3.1 Esteettisyys ja ilmaisevuus

Pukuhistoria on aina inspiroinut minua vaatesuunnittelussa, joten päätin lähteä hakemaan inspiraatiota myös opinnäytteeseeni historiankirjoista samalla perehtyen aiheeseen syvällisemmin. Ajatus lähteä tutkimaan nimenomaan *1800-luvun* pukuja, ei ole täysin tyhjältä etsitty idea, sillä gootikkulttuurin yksi alatyylilaji on käyttänyt kyseistä vuosisataa vaikuttimena pukeutumiselle jo pitkään. Gootikkulttuurissa tämä alatyylilaji tunnetaan paremmin nimellä viktorianinen pukeutuminen, joka vastaavasti pukuhistoriassa tarkoittaa Englannissa vallinnutta muotia hallitsija kuningatar Viktorian aikakaudella 1800-luvulla.

1700-luvun ja 1800-luvun vaihteessa Euroopassa tapahtui suuria muutoksia, joilla lopulta oli vaikutus myös muodin kehittymiselle. Ranskan suuri vallankumous vuonna 1789 muutti tilanteen täysin. Ennen 1800-lukua muoti oli ollut vain korkeiden yhteiskuntaluokkien ja hovin etuoikeus eikä suunnittelussa edes huomioitu alempia yhteiskuntaluokkia. Sotien ja hyökkäysten ansiosta Ranskan perustuslaki uudistui niin että luokkajaot murtuivat ja säätyerioikeudet poistuivat. Käytännössä muutos tarkoitti

alempien yhteiskuntaluokkien nousua kasvavaan keskiluokkaan uusien työpaikkojen ansiosta. Nämä muutokset olivat omiaan kiihdyttämään kehitystä eurooppalaisessa muodissa. (Boucher 1997, 291, 333 - 339.) 1800-luku pitää sisällään tyyliuunnat: empire, biedermeier, uusrokoko ja kertaustyyli.

Napoleonin keisarivallan ajalta nimensä saanut *Empire*-muoti sijoittui ajallisesti 1800-luvun alkupuolelle vuosille 1804-1820 (Ammattina vaate 2005, 266). Oleellista empire-muodille oli vyötärölinjan nousu rintojen alapuolelle ja vaateen muuntautuminen yksiosaiseksi. Miehestä oli nyt selkeästi korkealinjainen ja vartalonmyötäinen, mikä oli omiaan korostamaan naisten siroutta, jota pidettiin käsityksenä aikakauden ihannevartalosta. Muotiin astui alusvaatetta muistuttava puseromekko, joka erosi täydellisesti edeltävän rokokoo-aikakauden asuista. Myös alusvaatteena aiemmin käytetyt korsetit, jotka olivat olleet oleellisia antaessaan *muotoa* rokokookauden asuihin, katosivat hetkeksi käytöstä. Ohuen lähes läpinäkyvän valkoista puuvillaa olevan mekon alla ei välttämättä käytetty alusvaatetta lainkaan (kuva 13). Putkiloa muistuttava siluetti muodostui yksiosaisesta miehustakappaleesta sekä hameesta. Toisinaan hameessa saattoi olla myös laahus. (Hill 1992, 146.) *Materiaaleina* suosittiin harsomaisia, ohuita kankaita kuten musliinia, jota voitiin helposti laskostaa. Materiaalit olivat hyvin laskeutuvia ja valuvia eikä vaatteella ollut tarkoitus muotoilla kehoa. Euroopan talvet olivat kuitenkin kylmiä, joten pelkällä ohuella kankaasta valmistetulla mekolla ei yksistään pärjännyt, vaan suosioon löysivät kashmirista valmistetut huivit. Huivi kierrettiin olkapäiden ympäri ja samalla se täydensi asua. (Ewing 2002, 148.)

KUVA 13. Asu vuodelta 1805

Huivien lisäksi Englannissa muotiin astuivat spenceriksi kutsutut räätälöidyt takit. Takki oli malliltaan lyhyt ja siinä olivat pitkät, tiukat, istutetut hihat, jotka peittivät kädet. Alun perin takkeja käyttivät miehet, mutta käytännöllisyyden vuoksi ne tulivat suosioon myös naisilla (kuva 14). (Ewing 2002, 174.)

KUVA 14. Spencer-jakku

Korsetti palasi käyttöön takaisin vuonna 1804 kevennettynä ja lyhennettynä versiona. Alkuun korsetin muoto oli lyhyt, olkapäiltä rinnan alapuolelle ulottuva, pellavaa oleva yläosa, jossa ei ollut luita. Paria vuotta myöhemmin luut palasivat takaisin käyttöön ja korsetti piteni peittäen vatsan ja osan lantiosta, jolloin naiset alkoivat käyttää korsettia jälleen kehon muokkaamiseen (kuva 15). Myös muut alusvaatteet, kuten alushameet palasivat uudelleen käyttöön vuoteen 1809 mennessä. Vuonna 1811 saivat odottamattoman suosion olkaimet, joiden avulla naiset tukivat alushameen ja sukkien käyttöä. (Boucher 1997, 347.)

KUVA 15. Erilaisia korsetteja 1800-luvun alusta

1800-luvun ensimmäisen vuosikymmenen aikana naisten ulkoasu ei kokenut enää dramaattisia muutoksia. Hameen pituus lyheni paljastaen kengät. Myös materiaalissa alettiin puuvillan sijaan suosia silkkiä ja pukuihin palasivat jälleen runsaammat koristelut. Myös värit palasivat takaisin muotiin, mikä haihdutti yöpukumaisen vaikutelman mennessään. (Kuva 16.) (Ewing 2002, 149.)

KUVA 16. Raidallinen silkkimekko 1820-luvulta

Biedermeieriksi kutsutaan ajanjaksoa, joka vallitsi 1820 luvulta noin vuoteen 1835 asti. Elettiin aikaa, jolloin kaikenlaista tietoa ja tietämistä pidettiin korkeassa arvossaan, mutta samaan aikaan ihmisen sisäinen mielikuvitus kaipasi karkuretkettä menneisyyden varjoihin. Tämä ajanjakso historiassa tunnetaan romantiikan aikakautena. (Hansen 1957, 141.) Romantiikan aikainen nainen oli hienostunut, mutta melankolinen sekä pelasi keskiaikaan sijoittuvalla roolillaan (Ewing 2002, 187).

Empiren aikakaudelta tunnetulle avokaulaiselle ja takaa poimutetulle naistenpuvulle oli aika sanoa hyvästit. Jo empiren aikana puku oli lyhentynyt helmasta paljastaen matalalla pohjalla varustetut jalkineet ja alkanut käydä yläosasta peittävämmäksi. Nämä samat piirteet vaikuttivat muodissa myös biedermeierissa, mutta puku koki

myös muutoksia. Vyötärö laskeutui takaisin luonnolliselle paikalleen, minkä ansiosta vyötärön muotoa lähdettiin korostamaan kureliivin avulla. Vyötärön kaventuminen tarkoitti vastaavasti lantion levenemistä. Aikaisemmin takana sijainneet poimutukset levitettiin nyt tasaisesti ympäri hametta ja vaikutelmaa saatettiin korostaa käyttäen useampaa kohottavaa alushametta päällekkäin. Myös yläosa leveni pussimaisten hihojen ansiosta sekä yhä suurenevan kauluksen myötä, joka lepäsi olkapäillä muistuttaen etäisesti talon kattoa. Puvussa oli selkeästi nähtävissä liioittelua, joka samalla teki asusta myös epäkäytännöllisemmän. Käsiiä oli vaikea liikuttaa, sillä hihan pyöriö laskeutui olkapäältä kyynärvarren puoliväliin asti. Leveä yläosa, kapea vyötärö ja vastaavasti taas runsas alaosa muokkasivat vartalosta tiimalasimaisen. (Kuva 17.) (Hansen 1957, 141 - 143.)

KUVA 17. Biedermeierin aikaisia asuja

Teollisen vallankumouksen aikaansaamana painokankaat yleistyivät vaatteissa ja nousivat suosioon biedermeierissa (Ewing 2002, 190). Muutoinkin naistenvaatetuksen materiaalit vaihtelivat laajalti. Suosittuja materiaaleja olivat muun muassa silkki, kashmir, tulli, musliini, sametti, puuvilla ja tafti. Raidat ja ruudut olivat myös suosittuja ja hienoimmista iltapuvuissa suosittiin käsin ommeltuja kirjontakuvioita. (kuva 18.) (Boucher 1997, 291, 367.)

KUVA 18. Erilaisia kuvioituja kankaita

Vuoden 1835 vaiheilla biedermeier vaihtui *uusrokokoosi*, jolloin kodin sisustaminen tuli muotiin erilaisten koristeiden avulla. Sama ilmiö tapahtui myös vaateuksessa. (Hansen 1957, 141.) Hameet pitenivät jälleen peittäen kengät, ja kyynärpäiden kohdilta hihoista leveys katosi lähemmäksi hihansuuta. Vyötärö aleni ja tuli yhä tiukemmaksi. Muuten vartalonmukaista asua korostettiin yhä leveämmällä hameella. Helmat olivat kuohkeita ja ongelmaksi muodostui, etteivät lukuisat päällekkäiset alushameet enää riittäneet korostamaan vaikutelmaa, vaan helman kohottamiseksi ryhdyttiin etsimään erilaisia uusia ratkaisuja. Alushameita alettiin jäykistämään jouhireunusrakennelmilla, jotka tekivät lukuisten alushameiden käytöstä raskasta ja lopulta lähes mahdotonta. (kuva 19.) (Ewing 2002, 207.)

KUVA 19 Villaa ja silkkiä oleva puku kashmir huivilla 1850-luvulta

Noin 1800-luvun puolenvälin tienoilla käyttöön astuivat kehikkoa muistuttavat krinoliinit, jotka mahdollistivat leveät helmat ilman monien alushameiden päällekkäisyyttä. Metalliset krinoliinit eivät toisin olleet yhtään sen kevyempiä saatikka helpottaneet liikkumista. Myöhemmin krinoliinit kevenivät edestä litteämmiksi ja pääpaino siirtyi taakse, joka elvytti laahukset takaisin suosioon. (kuva 20.) (Boucher 1997, 381.)

KUVA 20. Kevennetty versio krinoliinista 1860-luvulta

Krinoliinin tuomia mahdollisuuksia käytettiin hyväksi äärimmäisyyksiin asti. Jo rokokoon aikakaudella hameiden helmoja olivat koristaneet liehukemaiset kangassuikaleet. Uusrokoon aikana liehukkeet tulivat uudelleen muotiin, mutta tällä kertaa niiden avulla päällystettiin koko helmaosuus (kuva 21). Mitä ohuempi materiaali oli käytössä sitä useampia liehukekerroksia helmaan lisättiin. Myös tötterömäisiä hihoja koristeltiin liehukkein ja niiden alle piilotettiin tyllialushihoja korostamaan hihan muotoa. (Hansen 1957, 143.)

KUVA 21. Uusrokoon asuja

Kauden materiaalivalinnat olivat kallisarvoisia. Suosiossa olivat erilaiset silkit ja brokadit. Kesäpuvuissa suosittiin edullisempia, ohuita, liehuvia materiaaleja kuten baregea, musliinia ja tarlataania. Vaikka harsomaiset materiaalit olivatkin edullisempia, tuli pukujen valmistaminen silti kalliiksi, sillä materiaalit olivat työläitä käsitellä. (Hansen 1957, 144.)

1800-lukua on kutsuttu tyylijäljittelyn vuosisadaksi syystä, että vuosisata otti pitkälti vaikutteita edellisiltä tyylikausilta, eikä uusia ratkaisuja kyetty kehittelemään. *Kertaustyyleinä* tunnettu vuosisadan viimeinen neljännes sijoittui vuosille 1870 - 1890 ja pukuhistorian kannalta se oli sekoitus jo kertaalleen nähtyjä tyylejä. Tätä rauhatto- muutta vilisevää tyylisekoitusta pidettiin ilmauksena vapaamielisyydelle ja pyrkimyksenä oli viehtymyksen ilmaiseminen historiallisessa mielessä. (Hansen 1957, 141, 144.)

Naisten puvuissa tämä sekalaisuus näkyi erilaisten kankaiden yhdistämisenä toisiinsa, mikä oli suosittua aikakaudella. Puvut näyttivät siltä, kuin ompelija olisi käynyt leikkaamassa yhden palan kangasta toisesta pakasta ja toisen palan toisesta lopulta yhdistäen materiaalit yhdeksi ja samaksi puvuksi. Puvut koostuivat useista paloista ja niissä risteilevät erilaiset laskokset ja pliseeraukset. Materiaalit vaihtuivat himmeästä samesta kiiltävään silkkiin. Uusrokokoossa naisten pukujen helmoja olivat nostattaneet krinoliinit, joiden suosio kuitenkin jäi melko lyhykestoiseksi. Nytemmin sekatyölin puvut omaksuivat turnyyriksi kutsuttavan laitteen, joka alkuun oli vain pieni jouhityyny tai ommeltu liehukerykelmä, mutta vähitellen muotoutui rautalankavanteista kootuksi telineeksi. Turnyyri muistutti etäisesti lintuhäkkiä, jota naiset pitivät päällyshameen ja alushameiden välissä (kuva 22). (Hansen 1957, 145.)

KUVA 22. Esimerkki kertaustyylien aikaisesta puvusta

Yhteenveto

Empire aikakautta pidän inspiraation kannalta ehkä tylsimpänä. Aikakauden asut ovat mielestäni melko telttamaisia, mikä ei miellytä omaa silmääni lainkaan. Empire-leikkausta varmasti tulen omissa luonnoksissa soveltamaan erilaisilla tavoilla. Spence-riksi kutsuttu jakku kiehtoo makuani ja sitä voisi hyödyntää esimerkiksi boleroissa. Biedermeierissa pidän asun tiimalasimaisesta siluettista. Kapea vyötärö ja leveä helma sopivat hyvin goottivaatteisiin. Myös kauden materiaalit ovat hyviä etenkin raitakan-kaat. Uusrokoon puvuissa on paljon *yksityiskohtia*, joista pidän. Poimutuksia tulee varmasti näkymään paljon omissa luonnoksissani. Krinoliinilla varustettu hame olisi mielestäni hieno toteuttaa, mutta käytännöllisyyden kannalta se saattaa jäädä hyvinkin ajatuksen tasolle. 1800-luvun viimeinen neljännes kiehtoo ehdottomasti inspiraation kannalta eniten. Puvuissa yhdistyvät edellisten kausien vaikutteet ja erilaiset kangas-vaihtoehdot. Puvuissa on paljon erilaisia yksityiskohtia, jotka ovat inspiraation kan-nalta hyviä. Pukujen siluetti on mieleeni. Todennäköisesti *väreistä* en tule hakemaan juurikaan vaikutteita, sillä olen ajatellut valmistaa mallistosta mustan.

3.3.2 Toimivuus

Vaateen toimivuudella tarkoitetaan tavanomaisesti tuotteen käytettävyyteen liittyviä seikkoja kuten puettavuutta, riisutuvuutta, istuvuutta, mukavuutta ja liikkuvuutta. Myös vaateen huolto voidaan laskea toimivuuteen vaikuttavaksi tekijäksi. (Lamb & Kallal 1992, 43.) Toimivuus on yleensä vahvassa asemassa suunniteltaessa esimerkik-si työvaatteita, jolloin on huomioitava vaateen liikkuvuutta, käyttömukavuutta ja tur-vallisuutta erityisen huolella. Omassa mallistossani tuotteen helppokäyttöisyys ei ole suunnittelun kannalta päällimmäinen kriteeri, sillä pyrin muotoilulla vetoamaan ihmis-ten tunteisiin. Tätä kutsutaan niin sanotuksi empaattiseksi muotoiluksi, joka on esinei-den vaikutusta asioihin, jotka liittyvät ihmisten tunteisiin, mieltymyksiin ja sosiaali-seen ympäristöön (Kettunen 2000, 36).

Tuotteen käytettävyys tarkoittaa ihmisen tavoitteiden ja toiminnan yhteen sopimista tuotteen toiminnan kanssa (Kettunen 2000, 33). Goottivaatteiden käytettävyys ei aina ole toimivuuden kannalta parhaimmista. Hankalat ratkaisut pukemisen ja riisumisen kannalta eivät ole harvinaisia goottivaatteissa, jotka useasti sisältävät kiinnitysmeka-

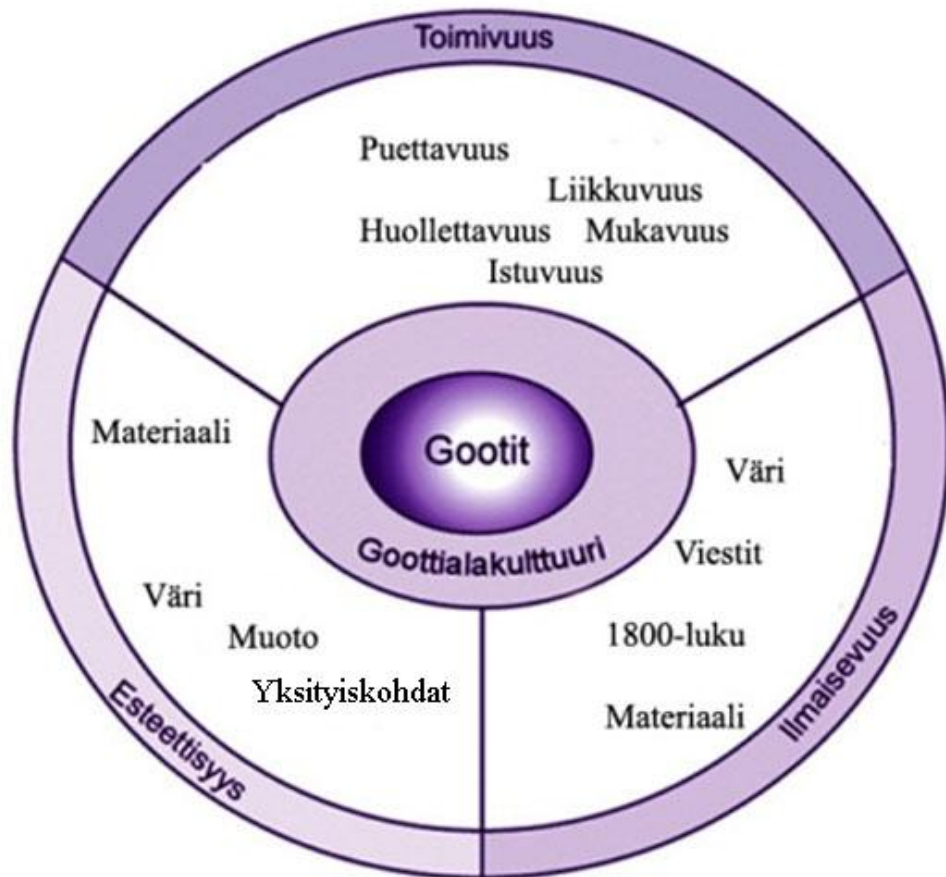
nismeina nyöriytyksiä ja hakasia. Nyörit kiinnityksenä ovat tavallisesti hitaita ja esimerkiksi korsettia pukiessa käyttäjä saattaa tarvita avukseen pukijan. Hidas ja hankala *puettavuus* luultavasti vähentää vaateen käyttökertoja. Suunnittelussa pyrin kiinnittämään huomiota ennen kaikkea tähän seikkaan ja suunnittelemaan tuotteista sellaisia, jotka on mahdollista saada puettua päälle omiin avuihin. Myös vaatteiden *huollettavuus* saattaa aiheuttaa käyttäjälle enemmän vaivaa, sillä useat materiaalit kuten esimerkiksi pitsi eivät kestä konepesua, vaan vaativat käsinpesun.

Mukavuus on myös yksi toimivuuteen vaikuttava seikka. Mukava olo vaatteessa syntyy monista tekijöistä ja siihen vaikuttavat pitkälti käyttäjän fyysiset ja psyykkiset tuntemukset, aiemmat kokemukset, mielikuvat ja ennakkokäsitykset. On esimerkiksi täysin henkilökohtaista, tunteeko kiristävän korsetin mukavaksi vai ei. Ihminen tuntee vaateen mukavaksi, kun tuote on käyttäjänsä mielestä esteettinen sekä käyttötarkoitukseen ja – tilanteeseen sopiva. Usein mukavuus saattaa jäädä myös toiselle sijalle muodin mennessä edelle. (Risikko & Vesala 2006, 7.) Näin on varmasti myös useiden goottivaatteiden kohdalla, jossa esteettisyys näyttelee tärkeämpää roolia. Muotoilussa puhutaankin niin sanotusta esteettisestä käytettävyydestä, joka on sen kauneuden kokemisen tuottamaa mielihyvää tuotteen käyttäjälle. Estetiikan kohdalla toiminnallisuus voi olla muutakin kuin fyysisesti välttämätöntä tai sidoksissa johonkin tehtävän suorittamiseen. Esimerkiksi koristautuminen on estetiikkaa olevan tuotteen toimintoja. (Kälviäinen 2001, 6.)

Istuvuus ja *liikkuvuus* ovat myös toimivuuteen vaikuttavia ominaisuuksia, jotka on hyvä ottaa suunnittelussa huomioon. Vaateen hyvä istuvuus vaikuttaa myös esteettisyyteen ja liikkuvuus vastaavasti mukavuuteen. Liikkuvuus todennäköisesti goottivaatteessa jää taas toissijaiseksi tekijäksi, mutta suunnittelijana pyrin kuitenkin kiinnittämään huomiota myös tähän seikkaan. Esimerkiksi pitkät helmat ja laahukset eivät välttämättä ole liikkuvuuden kannalta parhaimpia ratkaisuja, mutta toisaalta tämäkin on hyvin pitkälle käyttäjästä riippuvaista ja tottumiskysymys.

4 MALLISTON SUUNNITTELU

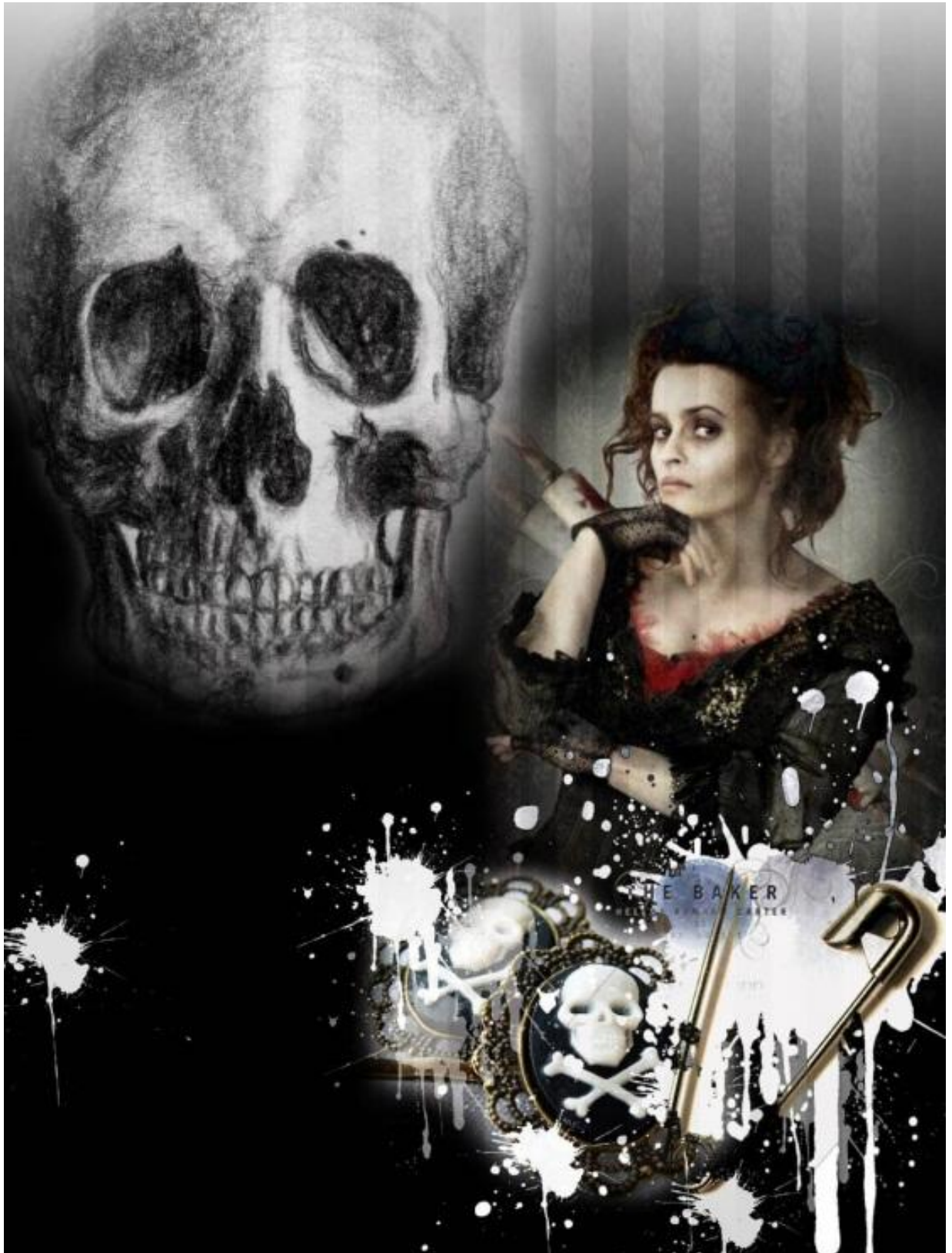
Ennen malliston ideointia laadin kulttuurin ja käyttäjän sekä näihin liittyvien kriteerien pohjalta oman FEA-mallin (kuvio 2).

KUVIO 2. Sovellus FEA-mallista

4.1 Ideointi

Lähdin ideoimaan mallistoa luomalla itselleni muutaman kuvakollaasiin. Tämän tavan olen useasti huomannut olevan pätevä menetelmä löytää suunnitteluun inspiraatiota. Ensimmäinen kollaasi sisältää goottilaisia elementtejä (kuva 23). Kuvassa oleva nais-hahmo on Sweeney Todd-elokuvan toinen pääosanesittäjä, jonka vaatetus ja tyyli kiehtovat omaa makuani. Pääkallot huokuvat menetettyä aikaa ja ovat suosittuja hahmoja goottityylissä. Runsaasti hakaneuloja suosivat aikoinaan pukeutumisessa punkkarit ja niiden käyttö on periytynyt osittain myös gooteille. Metalliset elementit ovat muutoinkin suosittuja goottipukeutumisessa lähtien korsetin luista erilaisiin ketjuihin ja solkiin.

KUVA 23. Inspiraatiokollaasi

Toiseen kollaasiin keräsin kuvia historiallisista puvuista (kuva 24). Kiinnitin huomiota ennen kaikkea pukujen yksityiskohtiin, vaikka toki pukujen siluettikin vaati oman

huomionsa. Puvuissa esiintyy mielenkiintoisia laskoksia, poimutuksia ja leikkauksia, joista pyrin saamaan ideoita omiin malleihin.

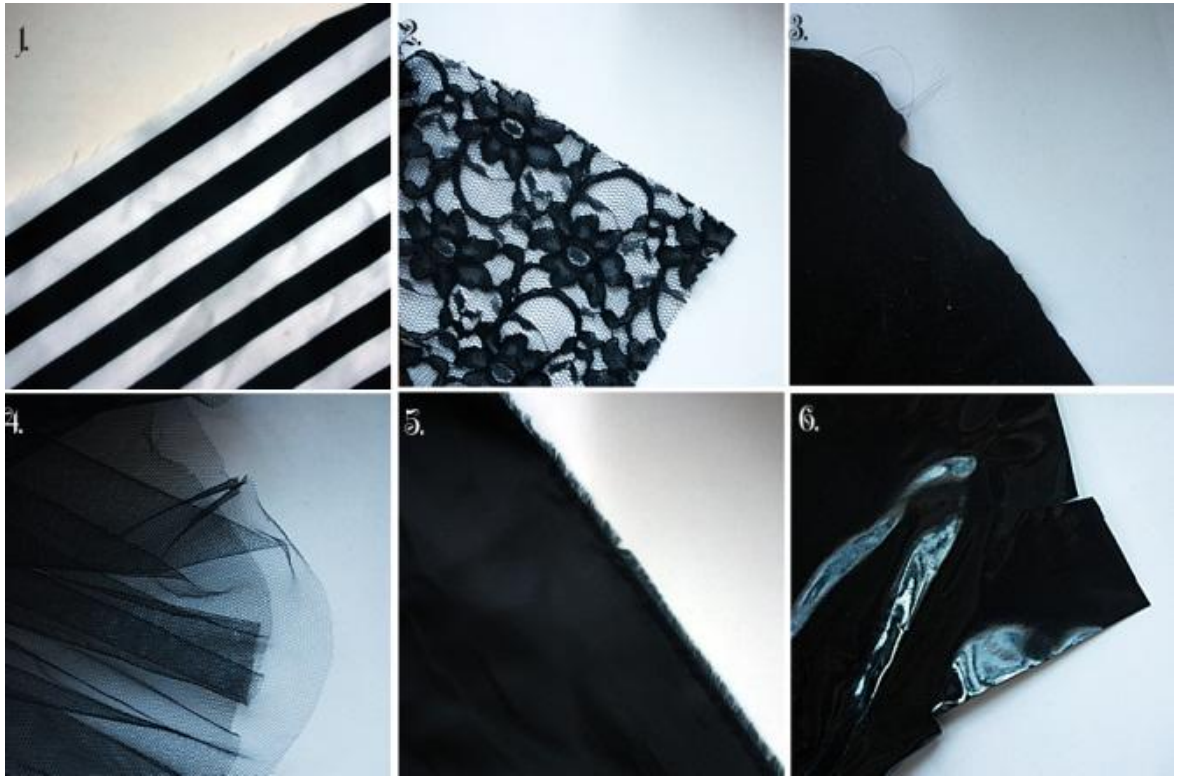
KUVA 24. Kollaasi 1800-luvun puvuista

Näiden kollaasien pohjalta aloitin luonnostelun. Tässä vaiheessa en vielä rajannut mallistoani sen kummemmin, vaan luonnostelin paperille sekalaisesti ideoita, joita päähäni pulpahti (kuva 25). En suunnitellut mallistoni rajaamista etukäteen liian tarkasti, vaan halusin pitää kaikki ideat mahdollisina. Ensimmäiset ideat olivat pääosin hameita ja yläosia, joissa on erilaisia yksityiskohtia lähtien nyöreistä napituksiin. Suunnittelin myös asusteita kuten päähineitä ja käsineitä. Vaikutteita otin yleisesti 1800-luvun pukeutumisesta rajaamatta sen enempää tyylikausia. Tutkin paljon kuvia ja luonnostelin niiden pohjalta.

KUVA 25. Ideoita

Mahdollisia materiaalivalintoja mietin jo ideointivaiheessa, koska se mielestäni helpottaa suunnittelua. Mielessäni olivat etenkin pitsi ja sametti, joita myös 1800-luvun puvuissa suosittiin. Modernimpana materiaalivaihtoehtona pidin pvc-muovia, joka on suosittu materiaali goottivaatteissa. Väriteemaksi valitsin mustan, joka on goottityylin pohjaväri ja suosittu kaikissa eri goottityylin variaatioissa. (Kuva 26.)

KUVA 26. 1. Puuvillaraitakangas. 2. Pitsi. 3. Sametti. 4. Tylli. 5. Satiini. 6. Pvc

4.2 Luonnostelu

Lähdin ensitöikseni suunnittelemaan joka gootin vaatekaapin perustuotetta eli korsettia. Korsetit ovat suosittuja vaatteita gootipiireissä sekä naisten että miesten käytössä. Olen havainnut, että korsettien käyttö on yleistynyt myös gootipiirien ulkopuolella. Henkilökohtaisesti pidän myös paljon korseteista ja niiden valmistamisesta, joka toisinaan tarjoaa myös haasteita. Suunnittelussa pyrin kiinnittämään huomiota korsetin toimivuuteen muun muassa puettavuuteen. Myös kestävät materiaalivalinnat olivat lähtökohta suunnittelulle. Tein silmäyksen korsetteja myyvien nettikauppojen tarjontaan ja samalla niiden hintoihin. Esimerkiksi suomalainen korsettivalmistaja Belle Modeste myy laadukkaita mittatilauksella valmistettuja korsetteja, joiden hinnat koostuvat satoihin euroihin (kuva 27).

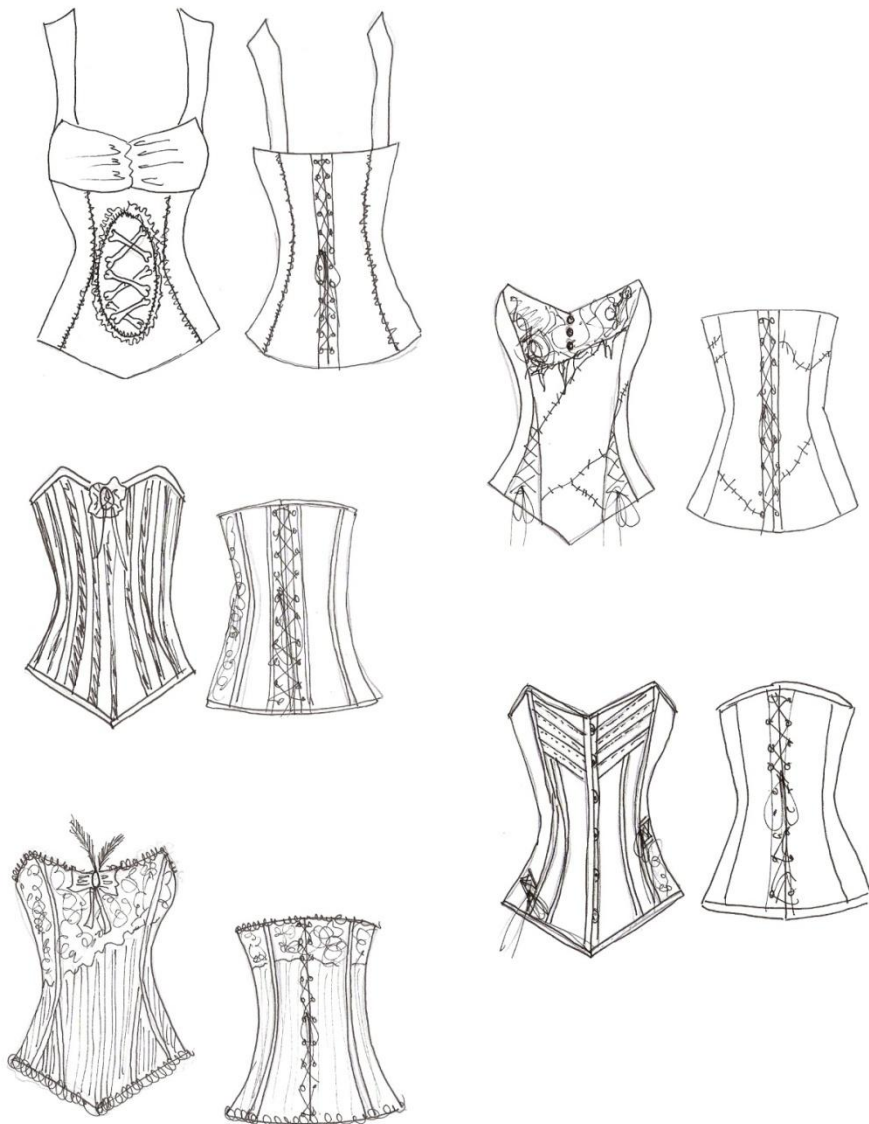
KUVA 27. Belle Modesten Selkie-korsetti

Monet goottiliikkeet myyvät kuitenkin pääosin edullisempia muoviluisia versioita (kuva 28.), jotka eivät ole oman kokemukseni ja kuulopuheiden perusteella kovinkaan mukavia käytössä, sillä muovi taipuu eikä palaudu käytön jälkeen takaisin alkuperäiseen muotoonsa. Tämä näkyy heti vaatteen istuvuudessa.

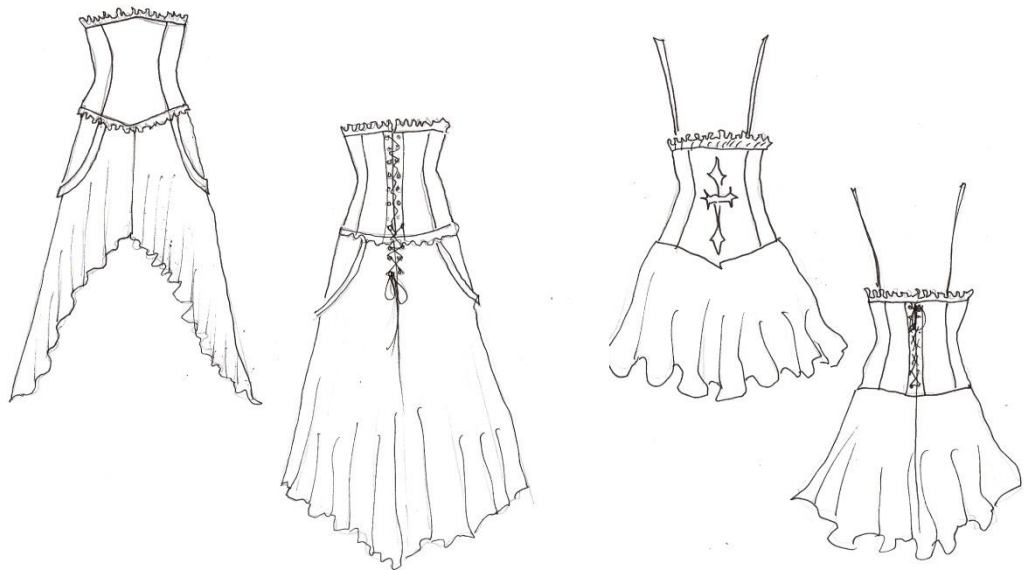
KUVA 28. Saksalaisen nettikaupan 40 euron arvoinen korsetti

Korsettiluonnoksiin (kuva 29) otin vaikutteita kollaaseihin keräämistäni kuvista. Luonnoksissa esiintyy muun muassa cameo-mallinen printtikuvio, jossa luut risteilevät toistensa päältä, historiallisissa asuissa käytettyjä sulkia, erilaisia nyörytyksiä ja pintoja. Itseäni kiehtoo malli tilkuista kootusta korsetista (kuvassa toiseksi ylimmäinen), mutta kaupallisesti malli ei välttämättä olisi se paras mahdollinen. Pyrin kiinnittämään huomiota pieniin yksityiskohtiin, sillä verkkokauppojen tarjonnan perusteella tein havainnon, että monet myynnissä olevat mallit ovat hyvin yksinkertaisia ja omista malleista pyrin saamaan mahdollisimman uniikkeja. Pohdin myös, miten erilaisia materiaaleja voisi yhdistellä keskenään tuomaan mielenkiintoa, vaikka malli pysyisikin muutoin yksinkertaisena.

KUVA 29. Korsettiluonnoksia

Korsetteja luonnostellessa sain idean korkeavyötäröllisestä hameesta, jonka vyötärö olisi korsettimainen. Malli kiinnosti minua, koska tämän tyyppisiä vaatteita en ole juurikaan nähnyt missään. (kuva 30.) Toimivuuden kannalta ratkaisu ei välttämättä kuitenkaan olisi parhain, sillä vartalot voivat olla yläosaltaan ja alaosaltaan eri kokoa. Ratkaisin kuitenkin tilanteen suunnittelemalla malleihin runsaasti kellotetun alaosan. Näin puvun siluetti muistuttaa kapean vyötärön ja leveän helman ansiosta biedermeierista tuttua tiimalasia.

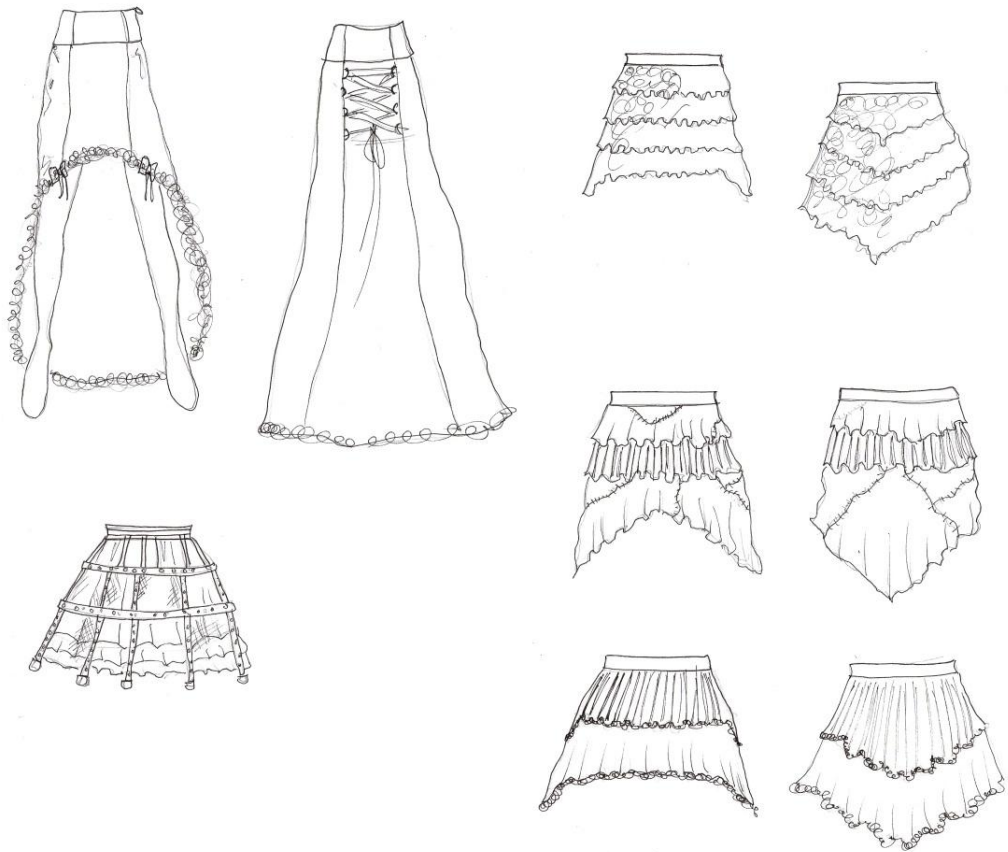
KUVA 30. Korkeavyötäröllisiä hameita

Luonnostelin useamman pitkän hameen, joihin olen ottanut pitkälti vaikutteita historiallisista puvuista. Jätin malleista suosiolla näyttävät laahukset pois, sillä ne ovat epäkäytännöllisiä. Pyrin muutenkin kiinnittämään huomiota käyttömukavuuteen ja suunnittelin useaan malliin leveän helman, joka helpottaa liikkuvuutta (kuva 31). Lyhyisiin hamemalleihin suunnittelin samoja pintoja kuin korseteissa (kuva 32). Yksityiskohtina malleissa on rusetteja, pitsireunuksia, d-lenkkejä ja nyörejä, jotka ovat suosittuja gootivaatteissa. Malleissa yhdistyvät erilaiset materiaalit, kuten esimerkiksi raidalliset kankaat. Monissa malleissa on poimutuksia ja laskoksia, jotka olivat erityisen suosittuja uusrokokoossa. Luonnoksissa on nähtävissä myös kerroksellisuutta, joka oli suosittua myös uusrokokoossa. Yhteen malliin sain idean krinoliinista. Ajattelin, että

efektin voisi aikaansaada valmistamalla kehikkoa muistuttavan rakenteen pvc:stä. Tähän alle tulisi vastaavasti toisesta materiaalista valmistettu hame.

KUVA 31.. Hameluonnoksia

KUVA 32. Hameluongnoksia

Tarkoitukseni oli suunnitella mallistoon malleja, joita yhdistämällä saisi helposti erilaisia asukokonaisuuksia. Luonnostelin korsetteja silmällä pitäen erilaisia yläosia, jotka sopisivat käytettäväksi joko korsettien alla tai päällä. (kuva 33). Moniin malleihin otin vaikutteita empireleikkauksesta. Joukossa on myös spenceriä muistuttavia malleja, joissa yksityiskohtina kiinnityksenä solkia ja hihansuissa nappeja. Vaikutteita on otettu myös kertaustyyleistä, jolloin erilaisia materiaaleja yhdisteltiin toisiinsa.

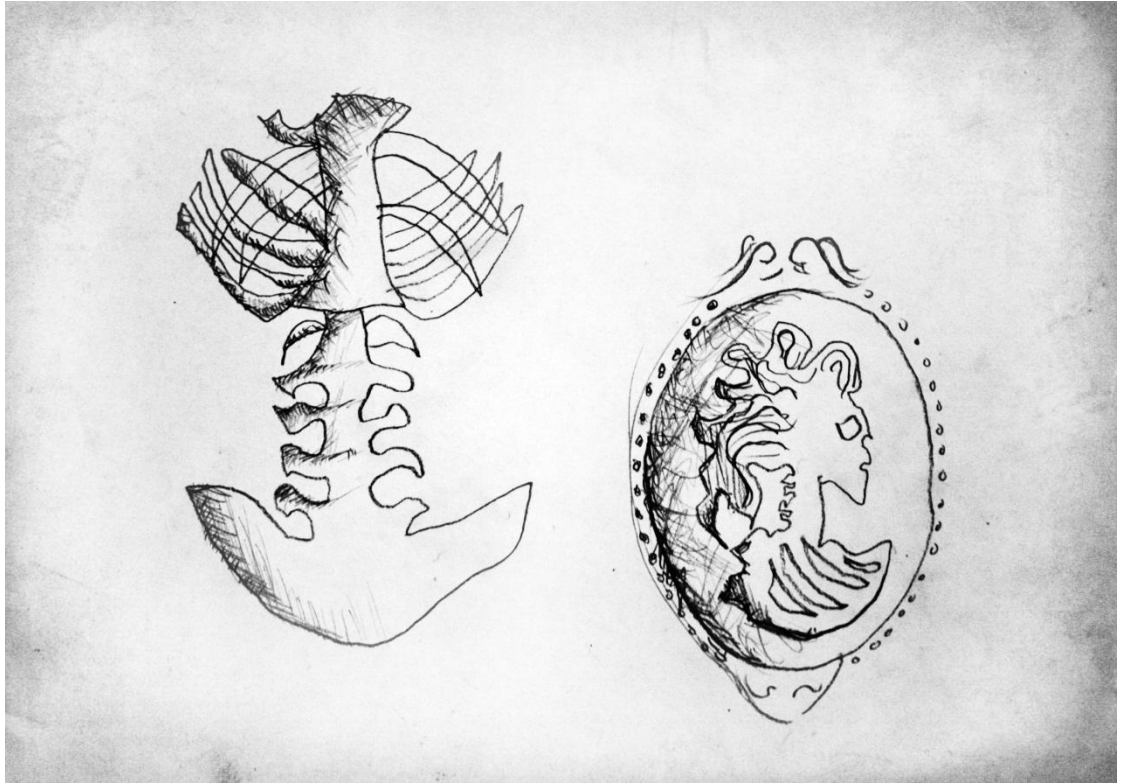

KUVA 33. Yläosia.

4.3 Mallien jatkokehittäminen

Kun olin luonnostellut tarpeeksi paljon erilaisia malleja, päätin valita niistä mielenkiintoisimmat ideat ja jatkaa mallien jatkokehittelyä. Löin myös lukkoon valmistaa kolme erilaista asukokonaisuutta. Koska luonnoksia syntyi melko paljon, tuotti hie-man vaikeuksia valita parhaimmat ideat. Malleja valitessani mietin paljon niiden toteutustapaa ja materiaalivalintoja. Olin hankkinut jo etukäteen materiaaleja silmällä pitäen malliston toteutusta ja pidin koko jatkokehittelyn ajan materiaalit mielessäni, jotta ei syntyisi tilannetta, että minulla on malleja, mutta ei niihin sopivia materiaaleja. Päätin myös toteuttaa cameo-mallisen printtikuvion, jonka tulisin painamaan seulan

avulla. Luonnostelin pari erilaista vaihtoehtoa (Kuva 34.) Lopullisen version piirsin vektoriohjelma Illustratorilla.

KUVA 34. Printtikuvion suunnittelua

Jatkokehittellessäni malleja mietin mallistoni yhteneväisyyttä sekä mallien kaupallisuutta. Päätin valita ensimmäiseen asukokonaisuuteen (kuva 35.) korkeavyötäröllisen hameen, koska mallissa oli mielestäni jotain uutta ja liittää suunnittelemani printtikuvio osaksi kokonaisuutta. Rinnan alapuolelle ulottuva malli tuo mieleen empireleikkauksen, joten mallissa on nähtävissä myös vaikutteita 1800-luvun muodoista. Hameen seuraksi valitsin korkeakauluksisen pitsipuseron, jossa yksityiskohtana toimivat rannetta kohti kapenevat ylipitkät puhvihihat sekä napitus. Asun siluetti on hie-man tiimalasimainen, kuten biedermeierissa puhvihihojen, kapean vyötärön ja leveän helman ansiosta. Tämä asukokonaisuus kummitteli mielessäni jo ensimmäisistä ideoista lähtien.

KUVA 35. Ensimmäisen asukokonaisuuden jatkokehittäminen

Toiseen asukokonaisuusluonnokseen (kuva 36) olen tyytyväisin. Luonnos sisältää ratkaisuna laahuksen, jonka saa irrotettua. Irrotettavia laahuksia käytettiin myös empire-aikakaudella. Tällöin hameeseen saa muunneltavuutta mikä lisää varmasti käyttömahdollisuuksia. Muuten hameessa on uusrokoon kaudelta tuttuja kerroksia ja poi-
mutuksia. Kolmas kokonaisuus (kuva 36 oikealla) on klassisempi: pitkä hame alushameella ja raidallinen korsetti. Korsetti ottaa vaikutteita materiaalien kannalta biedermeieristä, jolloin raidat tulivat suosioon. Toisaalta vaikutteet ovat myös kertaustyy-
leissä, jolloin erilaisia materiaaleja yhdistettiin toisiinsa. Hameen vaikutteet ovat uusrokossa jolloin kerrokset hameissa lisääntyivät.

KUVA 36. Toinen ja kolmas asukokonaisuus

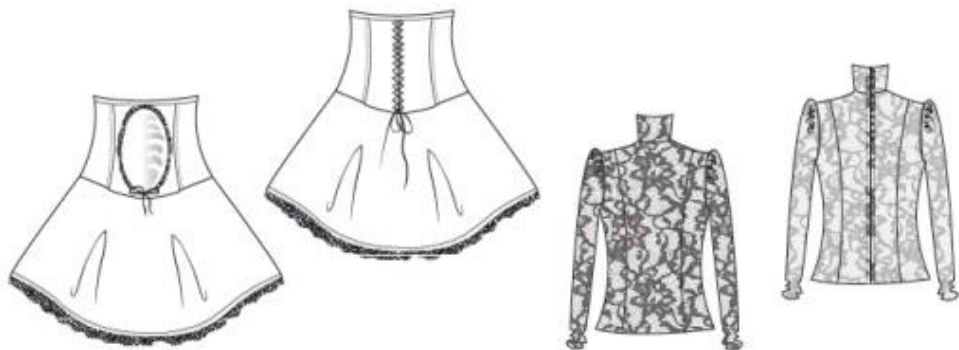
5 VALMIS MALLISTO

5.1 Mallit

Kuvautin lopulliset kolme asukokonaisuutta itseni päällä ja piirsin Illustratorilla malleista esityskuvat, joista yksityiskohdat tulevat esille selkeämmin. Minusta tärkeää koemyynnin kannalta oli saada laadukkaat ja myyvät kuvat tuotteista. Alun perin olisin halunnut kuvata tuotteet mallin päällä, mutta kiireisen aikataulun vuoksi en ennättänyt löytää sopivaa mallia, joten toimin mallina itse.

Ensimmäinen asukokonaisuus (kuva 37.) sisältää runsaasti kellotetun vuorillisen samettihameen korsettimaisella vyötäröllä. Vyötärö on tuettu metallisilla luilla, mikä mahdollistaa vartalon kevyen muokkaamisen. Kiinnitysmekanismina hameessa on takana oleva nyöritys, joka toimii myös ulkonäöllisenä yksityiskohtana. Etuosaa koristaa hyvin goottilaisvaikutteinen cameen muotoinen ihmisen selkäranka kuvaava printti. Cameet ovat myös historiallisia ja hyvin suosittuja goottien keskuudessa tällä hetkellä, joten kaupallisuuden parantamiseksi halusin saada malleihin ajankohtaisia trendejä. Yläosa on ottanut vaikutteita myöhäisempirestä ja biedermeieristä, jolloin

yläosista tuli peittävämpiä ja hihoista pussimaisempia. Puserossa on korkea kaulus ja puhvimaiset ylipitkät hihat, jotka kapenevat kohti rannetta. Yläosan materiaalina toimii kevyt pitsi ja kiinnitysmekanismina takana oleva napitus, joka toimivuuden kannalta ei ole paras ratkaisu, sillä se saattaa vaatia avukseen pukijan. Jälkikäteen ajateltuna napituksen voisi muuttaa puseron etupuolelle, jolloin sen helpottaisi pukemista ja saattaisi toimia paremmin myös näkyvämpänä yksityiskohtana.

KUVA 37. Ensimmäinen asukokonaisuus

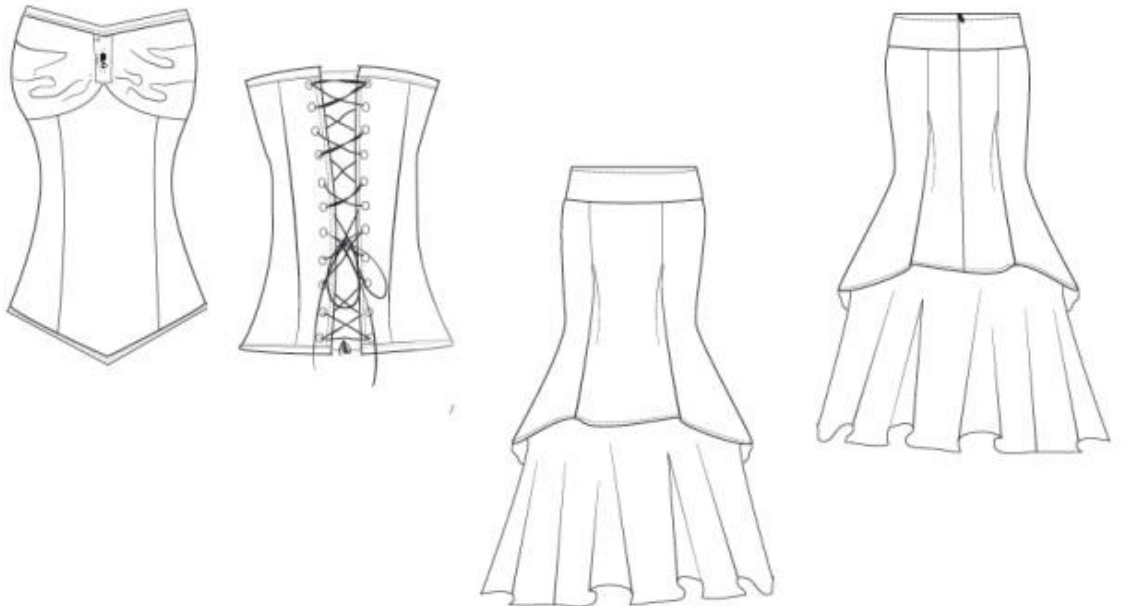
Toinen asukokonaisuus on muuntautumiskykyinen (kuva 38). Kuten empire-kaudella hameissa saatettiin käyttää irrotettavia laahuksia, myös tämän hameen laahus on irrotettavissa nyöriksen avulla. Halusin suunnitella myös yläosasta muokattavan, joten korsetista on mahdollista poistaa kaulapanta remmeineen. Materiaalina asussa toimivat toisistaan täysin poikkeavat kevyt pitsi ja tehosteena kiiltävä pvc. Alun perin tarkoitukseni oli suunnitella historiallisvaikutteisia malleja yhdistettynä moderniin ratkaisuihin ja tässä asukokonaisuudessa se tulee ilmi mielestäni parhaiten. Pitsiä suositettiin menneinä vuosina ja pvc vastaavasti on uudempi materiaali, joka on erityisen suosittu goottivaatteissa.

KUVA 38. Toinen asukokonaisuus

Kolmas asukokonaisuus koostuu pitkästä kaksiosaisesta hameesta ja raidallisesta korsetista (kuva 39). Korsetti on puuvillaraitekankaasta ja rintojen kohdalla on pitsinen vedostus, jonka keskellä koristeena satiininen rusetti sekä cameo. Korsetissa on metalliset luut ja se soveltuu hyvin vartalon muokkaamiseen. Hame koostuu kahdesta eri

osasta, päällyshameesta ja tyllialushameesta. Osia on mahdollista käyttää myös sellaisenaan.

KUVA 39. Kolmas asukokonaisuus

5.2 Hinnoittelu ja myynti

Myyjän näkökannalta tarkasteltuna hinnoitteluun vaikuttaa kaksi ratkaisevaa tekijää, saada tuote myytyä, mikä tarkoittaa asiakkaan puolelta tarkasteltuna sopivan korkuista hintaa asiakkaan maksukykyyn ja kilpailijoiden tarjontaan nähden sekä tuottaa myyjälle voittoa (Kulmala). Omat tuotteeni on valmistettu Suomessa käsityönä ja haluan pyrkiä saamaan tuotteilleni niin sanottua design-arvoa, joka yleisen mielikuvan perusteella tarkoittaa korkeaa hintaa ja sen mukanaan tuomaa korkeaa laatua. Koska kaikki tuotteet ovat protoja, tuntihinnoittelu ei omassa tapauksessa ole järkevä vaihtoehto, sillä protojen valmistamisessa menee aina enemmän aikaa kuin sarjatuotannossa. Päätin hinnoitella tuotteeni kustannusperusteisesti laskemalla tuotteisiin käytettyjen materiaalien kustannukset ja lisäämällä kustannuksiin voittolisän (Taulukko 1.) (Kulmala).

TUOTE	KUSTANNUKSET	HINTA	VOITTO
Pitsipusero	10e	50e	40e
Korkeavyötäröllinen-hame	25e	80e	55e
Korsetti	15e	75e	60e
Laahuksellinen hame	30e	85e	55e
Raidallinen korsetti	20e	75e	55e
Pitkä hame	25e	90e	65e

Taulukko 1. Hinnoittelu

Koemyynnin suoritin Huuto.net-verkkopalvelussa, jossa tuotteeni olivat vajaan kahden viikon ajan. Julkaisin malliston myös tyyliäni käsittelevässä blogissani, koska arvelin, että mahdollisia ostajia saattaisi löytyä myös sitä kautta. Huuto.netissä kaupaksi ei mennyt mikään eikä minulle juurikaan esitetty kysymyksiä tuotteista muutama lukuun ottamatta. Blogini puolella ihmiset olivat eniten kiinnostuneita ensimmäisestä ja toisesta asukokonaisuudesta. Sähköpostiini sain muutaman tarjouksen ja lopulta sain myytyä raidallisen korsetin asettamallani 75-euron hinnalla.

6 ARVIOINTI

Julkaisin mallistoni kirjoittamassani blogissani, joka käsittelee omaa tyyliäni. Blogilani on lukijoita joitakin satoja, joten arvelin, että kiinnostuneita ostajia saattaisi löytyä hyvin sen avulla, sillä olen ennenkin saanut myydyksi tuotteita blogini avulla. Lisäsin tuotteet myyntiin myös huuto.net-palvelun goottivaate-osastolle tavoitellakseni suurempaa kohderyhmää. Blogin kautta sain myös palautetta malleistani suoraan kohderyhmältä:

"Rakastuin tuohon ensimmäiseen asukokonaisuuteen, ihana! :)"

"You're very talented! The designs are very pretty! <3"

"Voisin kuvitella pukeutuvani näihin"

"Todella tyylikkäättä kuvia!"

"I am so stunned by the beauty of your pieces! The lace top and corset skirt, I am so in love! It's one of those pieces I could see so many women wearing and feeling just gorgeous in (myself included)".

Tarkoitukseni on arvioida työtäni peilaamalla lopputulosta omaan sovellukseeni FEA-mallista. Omasta mielestäni onnistuin suunnitteluprosessissa kokonaisuutta ajatellen kohtuullisen hyvin. Malleista näkee inspiraation lähtökohtana olevan 1800-luvun, joka oli FEA-malliin asettamani kriteeri ilmaisevuuden kannalta. Lisäksi ne ovat selkeästi gooteille suunniteltuja yksilöllisiä vaatteita. Kokonaisuutena ilmaisevuuden kannalta onnistuin yhdistämään goottiluktuurin ja 1800-luvun mallistooni hyvin. Vaatteiden muodossa, materiaaleissa ja yksityiskohdissa tulee esille vaikutteet 1800-luvusta. Näitä ovat muun muassa poimutukset, joita suosittiin uusrokokoossa, laahus sekä yleisesti korsetit joita muinoin käytettiin. Goottius vastaavasti tulee parhaiten esille värivalinnassa ja pääkallo aiheisissa comeissa.

Toiminnallisuuden kannalta ensimmäisen asukokonaisuuden pitsipuserossa olevan napituksen voisi siirtää puseron etuosaan, sillä puettavuuden kannalta se on vaikea ratkaisu. Etuosassa napitus toimisi myös esteettisesti paremmin, sillä nyt napitus yksityiskohtana jää helposti piiloon. Hameen kiinnityksenä toimii takana oleva nyöritys, jonka joku voi puettavuuden kannalta kokea hankalaksi, mutta esteettisesti nyöritys takana toimii mielestäni paremmin, eikä sitä voisi tässä tapauksessa siirtää eteen edessä olevan printin vuoksi. En lähtisi lisäämään sivuun esimerkiksi vetoketjua, sillä huomaamaton piilovetoketju ei paksussa rakenteessa toimi ja tavallinen vetoketju vastaavasti ei olisi esteettisesti näyttävä. Kokonaisuutena ensimmäinen asukokonaisuus on onnistunut. Materiaalivalinnat ovat yhteensopivat sekä liikkuvuus ja istuvuus toimivat. Muodoltaan kokonaisuus on biedermeierista vaikutteita ottanut tiimalasi, joten ilmaisevuuden kannalta vaikutteet ovat 1800-luvussa. Pidän hameessa olevasta cameo-printistä. Se toimii hyvänä yksityiskohtana ja viestii goottikulttuurista.

Toinen asukokonaisuus on henkilökohtaisesti kokonaisuutena suosikkini. Ylä- ja alaosat ovat yhtenäiset ja toimivat keskenään. Tämän tyyppistä hametta en ole ainakaan ennen nähnyt missään, joten sen on hyvin uniikki. Materiaalivalinnat toimivat sekä laadultaan että väriltään, mutta toimivuuden kannalta muuttaisin hameen nyörikiinnityksen tilalle vetoketjun, jolloin rakenteesta tulisi tukevampi ja nopeammin puettava. Korsetin tukisin vahvemmin, jolloin istuvuus paranisi. Korsetin kaulapannassa olevan nyörikiinnityksen tilalle voisi keksiä myös paremman ratkaisun parantamaan puettavuutta. Muunneltavuuden kannalta asusta pystyy muokkaamaan tilanteeseen sopivan.

Kolmannen asukokonaisuuden hameen päällimmäisen kerroksen materiaalin vaihtaisin kokonaan toiseen, sillä nykyinen materiaali rypistyy turhan helposti. Myöskään hameen muoto ei ole täysin sitä mitä hain, joten kaavoituksessa olisi vielä parannettavaa. Esteettisyyden kannalta hame ei ole parhaimmista ja pidän sitä itse aika tylsänä. Se kaipaisi lisää yksityiskohtia tai materiaalin vaihdosta. Alkuperäinen ajatus hameessa oli kuitenkin hyvä ja hame on myös muunneltava, sillä osia voi käyttää myös erikseen. Korsetista taas vastaavasti itse pidän. Materiaaleina puuvillaraitakangas ja musta pitsi sopivat yhteen ja yksityiskohtana cameo sekä rusetti antavat etuosaan näyttävyyttä. Toiminnallisista näkökulmista puettavuus, liikkuvuus ja istuvuus ovat koko asukokonaisuudessa onnistuneet. Mallistoni toimivuudelle asetin kriteereiksi mukavuuden

ja huollettavuuden. Kaikki mallistoni vaatteet ovat vuoritettuja, joka lisää käyttömu-
kavuutta. Huollettavuuden kannalta käsinpesu on välttämätön kaikkien mallien koh-
dalla.

Asuista otetut kuvat onnistuivat mielestäni hyvin. Kuvissa on aiheeseen sopiva tun-
nelma ja vaatteet tulevat esille tarpeeksi selkeästi. Mallisto on kokonaisuutena onnis-
tunut ja sen ulkopuolelle jäi runsaasti ideoita ja malleja, joita on mahdollista kehittää
tulevaisuudessa.

7 POHDINTA

Opinnäytteeni tavoitteena oli suunnitella naisten uniikki goottivaatemallisto, jonka
inspiraation lähtökohtana toimivat kohderyhmäni eli gootit sekä 1800-luvun pukeutu-
minen. Tarkoituksena oli myös kokeilla malliston kaupallisuutta myymällä malliston
kappaleita internetissä ja selvittää, onko mallistolleni kysyntää mahdollisen tulevai-
suuden kannalta. Opinnäytetyöni aiheen valintaan olin koko työskentelyn ajan tyyty-
väinen. Aihe kiinnosti itseäni ja tunsin sen omakseni.

FEA-mallin soveltaminen osaksi suunnitteluprosessia tuntui koko työskentely proses-
sin ajan haastavalta. Alussa tuntui, että en ymmärrä koko Fea:sta yhtään mitään ja
jälkikäteen ajateltuna se taisi niin ollakin. Malli tuntui jatkuvasti irralliselta enkä ollut
tottunut käyttämään suunnittelussa aiemmin apuna minkäänlaisia suunnitteluprosessi
malleja. Opinnäytteeni tekeminen sijoittui kuitenkin hyvin pitkälle aikavälille (noin
vuosi), joka oli ehkä tietyllä tavalla hyvä asia ajatusten kypsymisen kannalta. Jos oli-
sin kasannut opinnäytteeni kokoon salaman nopeudella, voi olla, että koko FEA-
mallin soveltaminen olisi jäänyt itselleni täysin kysymysmerkiksi. Nyt kuitenkin lop-
pua kohden aloin ymmärtämään yhä paremmin miten mallia voi työssäni soveltaa ja
mikä tarkoitus kaikella on.

Hieman olisin voinut työskentely aikatauluani kiristää varsinkin kirjallisen osion suh-
teen. Mallit suunnittelin sekä valmistin melko nopealla aikataululla vain muutamassa
viikossa, mutta kirjallinen osio laahasi jatkuvasti perässä. Virallisen tekstin tuottami-
nen ei ole koskaan ollut mielipuuhaani, joten motivaatiopulasta kärsin useampaan
otteeseen. Toisaalta kun tartuin tuumasta toimeen, sain kerralla paljon aikaiseksi.

Malliston myyntiaika jäi melko lyhyeksi, vain muutamaksi viikoksi. Myyntiaika olisi voinut olla pidempi ja olisin voinut markkinoida mallistoani laajemmin kuin mainostamalla tuotteitani blogissani. Jälkikäteen sain idean, että olisin voinut mennä myymään tuotteitani kesällä Lumous goottifestarin ohella järjestettävään Dark Market-tapahtumaan, missä olisin tavoittanut kohderyhmäni, ja ihmiset olisivat päässeet hypistelemään malleja paikan päällä. Tulevaisuudessa aion jatkokehittää mallistoani laajentamalla sitä muutamalla uudella tuotteella sekä parantamalla vanhoja malleja. Tarkoitukseni olisi kehittää pienimuotoinen nettikauppa, josta tuotteitani olisi mahdollista tilata.

LÄHTEET

Ammattina vaate 2005. Werner Söderström osakeyhtiö.

Baddeley, Gavin 2006. Goth chic. Helsinki: Like

Boucher, Francois 1997. A history of costume in the west. London : Thames and Hudson.

Ewing, Elizabeth 2002. Fashion: the collection of the Kyoto Costume Institute : a history from 18th to the 20th century. Köln : Taschen.

Hansen, Henny Harald 1957. Muotipuku kautta aikojen. Porvoo: Werner Söderström osakeyhtiö.

Hill, Margot Hamilton 1992. The evolution of fashion : pattern and cut from 1066-1930. London : Batsford ; New York : Drama book publishers.

Kettunen, Ilkka 2001. Muodon palapeli: Helsinki : WSOY

Kulmala, Harri I. Hinnoittelu – Mitä se on käytännössä? WWW-dokumentti. http://www.vtt.fi/proj/leanver/files/hinnoittelu_stateoftheart.pdf. Luettu 10.10.2012.

Kälviäinen, Mirja 2001. Käytettävyys muotoilijan työn tukena: Kuopion Muotoiluakatemia.

Parhi, Katariina 2004. Pohjoisen gootit.

WWW-artikkeli. <http://www.kaltio.fi/vanhat/indexd296.html?296>. Luettu 25.11.2011.

Risikko, Tanja 2006. Vaatteet ja haasteet: Werner ja Söderström Osakeyhtiö.

Scharf, Natasha 2011. Worldwide gothic: a chronicle of a tribe: Church Stretton: Independent Music Press.

Steele, Valerie 2008. Gothic: dark glamour. New Haven: Yale University Press and The Fashion Institute of Technology New York.

Voltaire 2004. What is goth: Boston: Weiser Books.

Voltti, Sirkku 2009. Pukutaikaa: pohjoisia puheenvuoroja ja pukeutumiskuvia elämys, tanssi-, elokuva- ja teatteripuvuista. Rovaniemi : Lapin yliopistokustannus.

KUVALÄHTEET

KUVA 1.Cybergootti.

http://farm3.staticflickr.com/2451/4023360807_301fa10f86_z.jpg?zz=1. Haettu 20.9.2012.

KUVA 2.Gothabilly vaikutteinen gootti.

http://26.media.tumblr.com/tumblr_ltqzawqgbo1r5vro3o1_400.jpg. Haettu 20.9.2012.

KUVA 3.Gothic lolita.

http://sp8.fotolog.com/photo/40/26/67/japanestyle/1248749289809_f.jpg. Haettu 20.9.2012.

KUVA 4. Menneisyyttä ihannoiva gootti.

http://data.whicdn.com/images/14742416/camellia_gothic_skirt_rose.1_large.jpg

KUVA 5.Gootteja 80-luvun alussa.

http://1.bp.blogspot.com/_BKY4wpOGVyU/TPgctb0zM-I/AAAAAAAAAR0/fAAwXwJQJ7s/s1600/tumblr_10v5e1K5MP1qbc9v6o1_r1_400.jpg. Luettu 28.10.2012.

KUVA 6. Goottilaisen aikakauden groteskia kuvanveistoa. Notre Dame.

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e4/Notre_dame-paris-view.jpg.

Luettu 28.10.2012.

KUVA7. Gootteja Wave gotik treffen tapahtumassa Saksassa 2011.http://2.bp.blogspot.com/_Wvcp0LJM_HY/TL02iFD2DsI/AAAAAAAAAbqg/K80sw68DOHE/s1600/Wave_Gotik_Treffen_Festival__16.jpg. Luettu 10.9.2012.

KUVA8. Joy Division yhtyeen pukeutumista. <http://userserve-ak.last.fm/serve/500/23907477/Joy+Division+Manchester.jpg>. Luettu 10.9.2012.

KUVA 9. Peter Murphy. murphy
http://userserve-ak.last.fm/serve/_/20312087/Peter+Murphy.jpg. Luettu 10.9.2012.

KUVA10.Siouxsie Sue.
http://24.media.tumblr.com/tumblr_li49eiFfOn1qe5h3io1_400.jpg. Luettu 10.9.2012.

KUVA11. Lydia Lunch.
http://25.media.tumblr.com/tumblr_lioyxz3qY71qhz0y2o1_500.jpg. Luettu 10.9.2012.

KUVA12. Deathrock tyylä edustava pariskunta.
http://2.bp.blogspot.com/_RW86lbjHKOY/Talo0iAifRI/AAAAAAAAAUk/Hot91KX6uaQ/s1600/_origin_Deathrockers-8.jpg Luettu 10.9.2012.

KUVA13. Asu vuodelta 1805.
http://www.myartprints.co.uk/kunst/francois_pascal_simon_gerard/madame_recamier.jpg. Luettu 12.4.2012.

KUVA14. Spencer-jakku. (Ewing, Elizabeth 2002. Fashion: the collection of the Kyoto Costume Institute : a history from 18th to the 20th century. Köln : Taschen, 174.)

KUVA15. Erilaisia korsetteja 1800-luvun alusta. (Ewing, Elizabeth 2002. Fashion: the collection of the Kyoto Costume Institute : a history from 18th to the 20th century. Köln : Taschen, 130.)

KUVA16. Raidallinen silkkimekko 1820-luvulta. (Ewing, Elizabeth 2002. Fashion: the collection of the Kyoto Costume Institute : a history from 18th to the 20th century. Köln : Taschen, 180.)

KUVA 17. Biedermeierin aikaisia asuja. (Ewing, Elizabeth 2002. Fashion: the collection of the Kyoto Costume Institute : a history from 18th to the 20th century. Köln : Taschen, 188.)

KUVA 18. Erilaisia kuvioituja kankaita. (Ewing, Elizabeth 2002. Fashion: the collection of the Kyoto Costume Institute : a history from 18th to the 20th century. Köln : Taschen, 204.)

KUVA 19. Villaa ja silkkiä oleva puku kashmir huivilla 1850-luvulta. (Ewing, Elizabeth 2002. Fashion: the collection of the Kyoto Costume Institute : a history from 18th to the 20th century. Köln : Taschen, 223.)

KUVA 20. Kevennetty versio krinoliinista 1860-luvulta.

http://4.bp.blogspot.com/TCkapsKZOOg/TgT2D27fgZI/AAAAAAAAEW8/dZw42imZZv4/s1600/2006bb1094_crinoline-about-1860.jpg. Luettu 22.10.2012.

KUVA 21. Uusrokoon asuja.

http://www.marquise.de/images/1800/1858_1. Luettu 28.10.2012.

KUVA 22. Esimerkki kertaustyylien aikaisesta puvusta.

http://www.marquise.de/images/1800/1877_11. Luettu 28.10.2012.

KUVA 27. Belle Modesten Selkie-korsetti.

<http://www.bellemodeste.com/kauppa/isot/Selkie-blk.jpg>. Luettu 22.10.2012.

KUVA 28. Saksalaisen nettikaupan 40 euron arvoinen korsetti.

<http://www.x-trax.de/media/catalog/product/cache/2/image/200x390/9df78eab33525d08d6e5fb8d27136e95/3/1/31181-g.jpg>. Luettu 22.10.2012.

LIITE 1.

Yksisivuinen liite

LIITE 2(1).

Monisivuinen liite

LIITE 2(2).

Monisivuinen liite

LIITE 2(3).

Monisivuinen liite